

Beppe knaapt het op

C. Th. Jongejan - de Groot

Mies Bloch

**BEPPE
KNAPT HET OP**

BEPPE KNAPT HET OP

DOOR

C. TH. JONGEJAN-DE GROOT

Met tekeningen van Mies Bloch

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK 1

BIJ BEPPE THUIS

Oude Beppe¹ zat in haar leunstoel te breien. De pennen tikkelden in haar vingers. Hup, een rukje aan de draad en de kluwen rolde weg.

Moor, de poes, trok zijn nagels al in en uit om te spelen, maar hij was toch echt te lui om op te staan. Knipogend keek hij naar zijn vrouwtje. Een knus huisje had hij toch maar.

Hij rekte zich eens uit. Nu kon hij precies de wijzerplaat van de oude Friese klok zien.

Tik-tak . . . tik-tak . . .

Moor kon niet zien hoe laat het was, maar Beppe wel. En daarom stond ze op en begon heen en weer te dribbelen. Als de klok vier uur sloeg, dan ging de bel van de school, die tegenover het huisje van Beppe stond en dan duurde het maar even, of het was een lawaai op de weg van wonder en geweld.

Met dat lawaai had Beppe toch niets te maken?

Jawel, want Beppe had behalve haar knusse kamertje ook een winkeltje en wanneer de school uitging, moest het al heel raar gaan, wilde ze niet een paar klantjes in de winkel krijgen.

In een punt van de zakdoek geknoopt brachten de schoolkinderen de boodschapcenten mee voor de suiker of de koffie of de thee, die moeder te kort kwam.

En als ze soms dorst hadden, of ze hadden hun knie of hun kous kapot gevallen, dan dwaalden ze ook naar het winkeltje, want bij Beppe klopte geen kind vergeefs om hulp aan.

¹ Grootmoeder.

Maar twee kinderen kwamen altijd vast naar de overkant hollen. Dat waren Uilke en Tetje Sietsema, de kinderen, die het oude vrouwtje ècht Beppe mochten noemen.

Beppe glimlachte al, als ze aan de wildebrassen dacht. Ze strikte de banden van haar muts nog eens extra netjes en streek haar geruite schort glad. Dan dribbelde ze naar de keuken en stopte wat oud brood in een zak.

Moor, de poes, streek vleierend met zijn kopje langs de rok van zijn vrouw, doch Beppe zei lachend: „Nee Moor, dat is geen spek voor jouw bek, dat is voor Fenna, de geit.”

Tingelingeling . . .

Ha, daar ging de schoolbel al. De kinderen stormden naar buiten. Beppe ging maar vast naar haar winkeltje. Ha, daar kwam de eerste al.

„Een pond suikerklontjes, Beppe.”

„Een ons thee, Beppe en ook een dweil.”

„Ik was het eerste.”

„Nietwaar, ikke.”

„Tut-tut, kinderen, niet dringen. Eerst is Taco aan de beurt en dan Tjitske. Of ik een dweil heb? Ja hoor. Hier is er één, een mooie grote. Ziezo, nu hebben jullie je boodschappen en hier heb je allemaal een babbelaar. En nu maar flink doorstappen naar huis.”

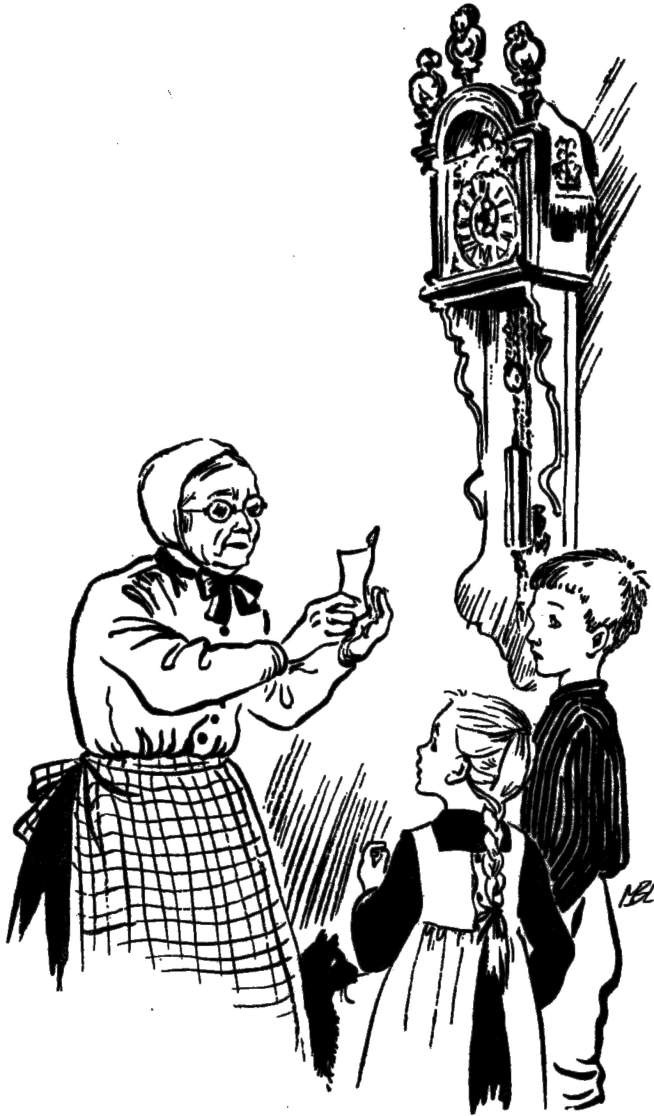
Beppe liet de kinderen uit en keek meteen eens naar de overkant. Waar bleven haar kleinkinderen nu toch?

En toen hoorde ze zachtjes lachen. Ze keek om en ze zag, dat Tetje en Uilke al in de winkel waren. Uilke was achter het olievat gekropen en Tetje zat achter de toonbank gehurkt.

„Jullie ondeugden,” lachte Beppe, „hoe zijn jullie zo ongezien in de winkel gekomen?”

„Toen de kinderen voor de toonbank stonden, zijn we binnenge-slopen,” vertelde Tetje.

Beppe ging de kinderen voor naar de kamer. Ze schonk thee in en ze mochten ieder een koekje uit een trommeltje nemen. Ze speelden wat met Moor, de poes. O, ’t was zo gezellig bij Beppe.

„Heeft mem¹ nog boodschappen nodig?” vroeg Beppe. „Dan kan ik die vast voor je afwegen. Het brood voor Fenna staat al klaar.” „Mem heeft het vandaag opgeschreven,” zei Uilke, „want er was zo'n rare boodschap bij.”

Uilke stak zijn hand in de zak en diepte er een verfromfaaid papiertje tussen spijkers en knikkers en allerlei andere rommel uit op.

Beppe zocht haar ijzeren bril en zette die op haar neus.

„Een gekke boodschap?” vroeg ze. „Nou, daar ben ik benieuwd naar. Een pak havermout. Dat is gewoon. En zout, dat is ook niets bijzonders. Wacht eens, hier staat het: een velletje papier en een witte envelop.”

Beppe schudde het hoofd. Ja, dat was een rare boodschap. Voor zover ze wist, was er toch niemand jarig in de familie.

Ze ging naar een lade en nam er een map postpapier uit.

„Weet je ook, waar de brief naar toe moet?” vroeg ze. „Ik zal er maar twee velletjes in doen. Kijk, nu wikkel ik alles in deze krant en dan moeten jullie maar naar huis gaan en voorzichtig lopen. Hier, neem ook maar een nieuwe pen mee. Pas op, dat je niets verliest.”

Uilke en Tetje kleedden zich weer aan en namen de boodschappen mee.

„Mogen we nog eens gauw bij u slapen, Beppe?” vroeg Tetje.

„Altijd, hoor, Je weet het, jullie bedje staat gespreid.”

De kinderen stapten weg. Uilke droeg de boodschappen en het oude brood en Tetje heel voorzichtig het postpapier. .

Beppe woonde niet ver van hun huis. Je moest het dorp door en dan nog een klein eindje langs een weiland en dan lag het huisje aan de weg. 't Was maar een klein huisje, maar 't was o zo gezellig.

Je moest een klein bruggetje over om er te komen. De muren waren bedekt met klimop en er waren mooie groene luiken voor het raam. Er stond een koperen bloempot tussen hagelwitte gordijnen en er hing nog een heel mooie plant ook, met een waterval van witte bloempjes.

Mem stond bij het fornuis in de kamer. Dat kon je nu allemaal nog

¹ Moeder.

zien, omdat het witte gordijn met de balletjesfranje nog niet neergelaten was.

„Zeg, Uilke, heit ¹ is al thuis, wat is dat gek.”

Ja, heit was thuis en heit werkte anders altijd op het stukje land achter het huis. Hij zat nu al gewassen en wel achter de tafel.

Tetje stormde naar binnen.

„Dag heit, dag mem; is u ziek, heit?”

Moeder antwoordde in plaats van haar man.

„Nee, nieuwsgierig Aagje, heit is niet ziek. Heit mag toch ook wel eens vakantie nemen... Hebben jullie je boodschappen goed gedaan?”

Tetje legde de courant op tafel.

„Hier is het postpapier, mem. Uilke draagt de andere boodschappen.”

„Zal ik dan maar direct beginnen, vrouw? Nog voor het eten?”

Moeder nam het theeblad van tafel en spreidde er een krant over uit. Ze zette een potje inkt voor heit neer en gaf hem het velletje papier. En begon heit toen te schrijven? Neen, hoor, hij beet eens op zijn pen en keek rond en zuchtte. Maar hij schreef niet.

Mem roerde in de pap en zei: „Weet je wat je doet, man? Je maakt eerst een kladje.”

„Ik heb geen kladpapier.”

Moeder wist daar raad op. Ze deed het zout in de pot en scheurde de zak open. Ze gaf vader een stompje potlood en ja, toen begon vader te schrijven.

't Leek wel, of hij iets uit een krant overschreef, want hij keek telkens in een krant en dan schreef hij weer.

Toen hij klaar was, zei hij: „Als de kinderen nu Fenna gaan voeren, zal ik je de brief voorlezen.”

Uilke en Tetje verdwenen met het oude brood naar de schuur. Fenna blaatte al, toen zij de kinderen hoorde. Ze maakte grappige stootbewegingen naar Tetje, maar dat deed ze alleen, omdat ze zo blij was. „Nog een klein poosje en dan mag je weer in de wei lopen, Fenna,” beloofde Uilke.

„Fijn, hè Uilke, dat 't weer zomer wordt,” zei Tetje. Ze dacht aan

¹ Vader.

de wei, die dan weer vol mooie bloemen zou staan en aan Fenna, die dan misschien weer een klein geitje zou krijgen, net als verleden jaar. Toen ze binnenkwamen, was alles weer net als andere avonden. Ze zaten gezellig om de tafel en Tetje vertelde van school en . . .

Was alles precies eender?

Nee, toch niet. Het was net of vader en moeder niet goed luisterden. Ze vroegen ook helemaal niet wat Beppe gezegd had.

Wat zou er toch aan de hand zijn?

HOOFDSTUK 2

EEN ONVERWACHTE LOGEERPARTIJ

Wanneer de tafel was afgeruimd in het kleine huisje met de luiken, dan begon de gezelligheid pas. Uilke kreeg zijn schrift met sigarenbandjes en Tetje haar breikous en dan kwam het fijnste uurtje van de dag.

Buiten spelen mochten de kinderen niet meer. Het werd al zo donker.

„Moeder, hoeveel naadjes moet ik vanavond breien?” vroeg Tetje.

Maar moeder schudde het hoofd.

„Je hoeft vanavond niet te breien. Jullie moeten even naar de boerderij om te vragen, of Tjitske en Jeen vanavond niet een extra vrije avond mogen hebben.”

„Naar de boerderij . . . Moeten we nu naar de boerderij? En 't is al een beetje donker.”

„Jullie zullen heus in geen zeven sloten tegelijk lopen,” snauwde vader. „Als je vlug voortstapt, ben je er in een kwartier en Tjitske en Jeen kunnen gelijk met jullie terugkomen.”

Uilke borg zijn sigarenbandjes weer weg. 't Was altijd heerlijk om naar de boerderij te gaan, waar zijn grote broer en zuster dienden. En als Tjitske en Jeen thuiskwamen, was 't zeker feest.

„Mogen we dan ook nog een poosje opblijven?” vroeg hij.

„Opblijven? . . . Opblijven?” vroeg moeder en ze keek weer precies eender of haar gedachten heel ver weg waren.

Maar vanavond was vader zo kort aangebonden. Hij zei: „Jullie kunnen vanavond niet opblijven. Ik heb allerlei te bespreken met Tjitske en Jeen. Op een andere keer. . .”

Moesten ze direct naar bed, als ze thuiskwamen? Tetjes lip trilde. Moeder boog zich over haar heen. „Heit moet toch een brief schrijven,” zei ze, „en er is nog meer te bespreken. . .”

„Ja, en dan moeten wij zeker maar in bed gestopt worden,” mopperde Uilke. „Laat ons dan naar Beppe gaan.”

Moeders gezicht klaarde op.

„Maar Beppe heeft er niet op gerekend. Zou dat wel kunnen?”

„Beppe heeft vanavond nog gezegd, dat we altijd mogen komen,” hielp Tetje.

„Nou, vooruit dan maar,” zei moeder. „Als jullie terugkomen van de boerderij, moeten Tjits en Jeen je dan maar naar Beppe brengen. Hier, Tetje, neem je nachtpon maar mee.”

Moeder keek de kinderen na, toen ze samen wegstapten.

„Doorlopen hoor,” riep ze nog eens.

Die waarschuwing hadden Tetje en Uilke niet nodig. Op de boerderij was 't gezellig. Als de weg een bocht maakte, kon je de hofstede al zien liggen, maar dan wàs je er nog niet. Als je de weg bleef volgen, was 't nog wel een tien minuten lopen, maar die omweg maakten de kinderen niet.

Toen ze bij 't land kwamen, dat aan de boerderij behoorde, sprongen ze over de smalle sloot en klommen over het hek. En toen ging het dwars door de weilanden op de boerderij aan.

„Wat is 't al donker, hè Uilke,” zei Tetje en greep haar broer bij de mouw.

„Je bent toch niet bang, hè?”

Tetje schudde het hoofd. Nee hoor, bang was ze niet, maar als 't helemaal licht was, was alles toch zo heel anders. 't Werd zo mistig en de hond begon al te blaffen.

„Wodan zal toch niet los zijn?” vroeg ze. „Hij is zo vals.”

Ze dacht aan de keer, dat hij een landloper had gebeten.

„Och, welnee,” zei Uilke. „Wodan zit natuurlijk aan de ketting en trouwens, hij zou òns toch geen kwaad doen.”

„O, daar is iemand, daar komt iemand.” Tetje bleef van schrik staan.

„Wie is daar?”

„O Uilke, 't is onze Jeen,” juichte zijn zusje en vloog op haar grote broer af.

Jeen ving haar op.

„Zo, zijn jullie daar?” riep hij. „Wat doe je nog zo laat hier? Er is toch geen narigheid thuis?”

„We moesten alleen vragen, of jij en Tjits vanavond vrij mochten hebben om thuis te komen,” zei Uilke.

„Een avond vrij? Midden in de week? Nou, die boodschap moet je dan maar zelf aan de boer overbrengen. Voor mij zal 't wel gaan, maar de boerin zal 't niet leuk vinden, dat ze helemaal alleen kousen moet stoppen.”

Jeen had zich voor niets ongerust gemaakt. De boerin zei, dat Tjits de stopmand maar gauw op zij moest zetten. Ze was net zo aardig als anders en Uilke en Tetje kregen ieder een plak koek met klontjes erop. Eigen gebakken koek, mmmm, heerlijk!

Uilke keek eens rond in de gezellige woonkamer. Die Jeen en Tjits hadden toch maar een heerlijk leven. Als hij groot was, ging hij ook op een boerderij werken, hoor. Altijd bij de koeien en paarden en zijn rijden op de wagens en melk wegbrengen.

Alsof de boer zijn gedachten kon raden, zei hij: „Jammer, dat de beesten al gevoederd zijn. Jullie komt maar weer eens gauw kijken bij ons. Er breekt nou weer een fijne tijd aan. Hebben jullie de lammetjes al gezien?”

„Lammetjes? Jeen heeft ons niet verteld, dat het schaap gelammerd heeft.”

„Nee, dat kon ik niet vertellen, want ze zijn pas geboren,” lachte de broer. „Maar nu is het te laat om te gaan kijken. We zouden het moederschaap maar onrustig maken.”

Over de grote weg liepen ze naar huis. Tetje aan de arm van Tjits en Uilke naast Jeen. De kinderen babbelden honderd uit.

„Moeten we jullie naar Beppe brengen?” vroeg Tjitske. „En moest heit een brief schrijven? Nu, laten we dan maar door het dorp gaan.”

Even later stonden ze voor het winkeltje van hun grootmoeder. 't Was niets leuk om niet thuis te zijn als Jeen en Tjitske er waren, maar die onverwachte logeerpartij bij Beppe was wel heerlijk.

HOOFDSTUK 3

BEPPE VERTELT

Beppe zit in haar stoel. Ze breit. Ze breit altijd. Niet voor zich zelf. Er is altijd wel wat te breien voor Uilke en Tetje. Beppe houdt van flinke lange kousen. Dat zit warm.

Vanavond is ze niet zo ijverig als anders. Het breiwerk zakt telkens in haar schoot. Beppe denkt aan de geheimzinnige brief, die haar zoon te schrijven had.

Waar moest die brief naar toe? Tien gezinnen op het dorp zijn al vertrokken naar Canada. Gaat haar zoon soms ook naar dat verre, vreemde land?

Beppe schudt bedroefd het hoofd. „Als dat me maar niet overkomt,” denkt ze ongerust.

Dan neemt de oude vrouw haar breikous weer op. Ze moest niet piekeren voor de tijd. Haar zoon zou toch zeker geen plannen maken zonder haar iets te zeggen?

Beppe heeft de naald nog niet uitgebreid, als ze hoort kloppen op het winkelraam. Ze zucht. Dat was zeker buurvrouw Jans, die weer vergeten had voor sluitingstijd haar boodschappen te halen. Nu moest Beppe maar weer in het donker knoeien met een lampje om de suiker of het zout af te wegen.

Maar dit keer moppert Beppe voor niets. Als ze haar winkeltje insloft, hoort ze de stemmen van Uilke en Tetje. En neen maar, haar oudste kleinkinderen zijn er ook bij. Beppe zet de deur zo wagenwijd open, dat de linten van haar gehaakte muts opwaaien.

„Dag Beppe — dag Beppe.” Vier kleinkinderen kussen haar op de gerimpelde wang.

„We komen u twee gasten brengen om te slapen,” zegt Jeen. „Maar wij komen er niet in. Wij moeten naar huis.”

„Op een doordeweekse dag naar huis?” vraagt het oude vrouwtje. „Heit en mem hadden ons iets te vertellen,” zegt Jeen. „Nou Beppe, we gaan verder hoor.”

Beppe is nu veel ongeruster geworden. Wat had haar zoon te bespreken met zijn grote kinderen?

In ieder geval mogen Tetje en Uilke niets merken van haar onrust. Ze hebben gerekend op een gezellige avond en die zullen ze hebben ook. Ze hebben hun kleren al aan een spijker van de keukendeur gehangen en schuiven nu een stoel bij de tafel.

Beppe heeft het trommeltje gevuld met verse kaneelbeschuitjes en op het oliestel zet ze een pannetje melk.

„Wat lusten jullie liever, chocolademelk of anijsmelk?” vraagt zij. Tetje en Uilke kiezen de anijsmelk. Dat is ook gemakkelijker voor hun grootmoeder.

’t Wordt pas echt gezellig, wanneer Beppe weer in haar zorg zit.

„Fijn, hè Beppe, dat heit een brief moest schrijven,” zegt Tetje.

„Waar moet die brief heen?” vraagt het oudje voorzichtig.

Uilke schudt het hoofd en Tetje haalt de schouders op.

„’t Was een deftige brief, hoor,” zegt ze. „Hij moest eerst in ’t klad geschreven worden.”

„We mogen niet nieuwsgierig zijn,” zegt Beppe en die les heeft ze in de eerste plaats voor zichzelf bestemd.

Nee, Beppe wil haar ongerustheid vergeten. Ze neemt grote koppen uit de kast en giet er de kokende melk in. Het zijn koppen zonder oor, waar je heerlijk je handen om kunt leggen. Je voelt de warmte tot in de toppen van je vingers.

En dan, na wat heen en weer gepraat, begint Beppe wel te vertellen. Hoe het vroeger op school was, toen Beppe nog een klein meisje was. Beppe moest zo ver lopen. Wel een heel uur. En als het winter was, moesten alle kinderen twee turven meebrengen. En wat die ondeugende broer van Beppe toen deed? Die wilde graag vrij hebben, hè? Die maakte een gaatje in een turf en daar stopte hij een stuk van een gummibal in.

„Meester Hoedemaker,” vertelt Beppe verder, „ja, ik weet nog precies hoe hij heette, stopte die turf het eerst in de kachel en toen. . .” Beppe schudt nog van het lachen als ze het vertelt, „toen kwam er een lucht in de klas zo benauwd, dat we geen adem konden krijgen. Maar die deftige meester Hoedemaker met zijn zwarte pak en zijn bakkebaarden deed maar net of hij niets rook. Hij bleef maar rustig doorpraten. Och ja, in die dagen lette je niet op een beetje rook.” Zo vertelt Beppe het ene verhaal na het andere.

Maar Tetje bederft de boel. Die geeuwt zo hartgrondig, dat haar de tranen over de wangen lopen. Ja en dan kijkt Beppe op de klok. „O foei, kinderen, het is al negen uur. Jullie kleden je in een wip uit. Op deze stoel kunnen jullie je kleren leggen.”

En dan doet Beppe de bedsteedeuren open en schuift de gebloemde gordijnen weg. En dan komen er maar liefst twee bedden te voorschijn. Twee bedden boven elkaar.

Tetje mag bij Beppe slapen in het onderste bed, maar Uilke gaat in de bovenste bedstee. Beppe wil een trapje halen, maar Uilke kan er best zo inkomen.

„Tet, kijk eens, Tet, ik ben aan boord van een schip,” roept hij. „Stap jij ook in, dan gaan we weer varen net als de vorige keer. Jij bent de kajuitsjongen.”

„Nee hoor,” zegt Beppe. „Tetje is alleen maar een klein meisje, dat erge slaap heeft. Jullie krijgen nog een snoepje en dan gaan jullie één-twee-drie slapen.”

Tetje slaapt het eerst. Ze vindt het zo jammer, dat ze niet een poosje wakker kan blijven. 't Is zo gezellig om naar Beppe te kijken. Uilke houdt het langer vol. Die kijkt naar Beppe, die nu de krant leest en naar Moor, die op haar schoot ligt en spint.

Tot Beppe opstaat en vraagt, of hij ook een bal heeft.

„Een bal?” vraagt Uilke. Maar dan ziet hij, dat er in bed allemaal gekleurde ballen liggen, wel net zo groot als de ballon, die hij en Tetje eens cadeau kregen. En dan . . .

Wel, dan is Uilke helemaal niet meer wakker. Hij dwaalt door het land der dromen.

HOOFDSTUK 4

BEPPE HEEFT VERDRIET

Beppe leest in haar krantje. Ze leest over een brand in de stad en ze leest over de veemarkt, die gehouden is.

Dan laat ze de krant zinken. Ze kan toch niet lezen. Haar gedachten gaan altijd maar weer naar de brief, die haar zoon schreef.

En dan hoort ze voetstappen achter het huis. Beppe is niet ongerust. Ze is gewend aan mensen, die heel laat bemerken, dat ze geen thee in huis hebben of geen suiker of lucifers. Dit moet een van de naaste burens zijn. De dorpelingen kloppen meestal op het raam.

Beppe schrikt als ze ziet, dat het haar eigen zoon is, die nog zo laat komt, de vader van Tetje en Uilke.

„Zo jongen, je bent nog laat op de weg.”

„Ik heb Jeen en Tjitske een eind weggebracht en ik moest een brief posten,” zegt haar zoon.

De brief! Daar had je het, de brief! Nu ging hij het zeggen. Beppe's hart klopt zo, dat ze zich moet vasthouden aan de tafel.

„Die brief . . . willen jullie naar Canada?” vraagt ze. „O Andries, doe me dat toch niet aan.”

Naar Canada? Nee maar, daar moet haar zoon nu toch om lachen.

„Beppe, hoe komt u aan die rare gedachten? Heeft Uilke u die dingen op de mouw gespeld?”

Uilke . . . Vader heeft die naam nogal hardop gezegd. Zo hard, dat Uilke het in zijn dromen gehoord heeft. Hij is wakker geworden en is eerst nog zo slaperig, dat hij niet weet waar hij is. Hij ziet geen sterren fonkelen door het dakraam, zoals thuis, en hij hoort stemmen. Dan weet hij opeens dat hij in Beppe's hoge bedstee ligt.

Maar hoe komt heit hier? Uilke is nu klaar wakker en hij hoort alles wat zijn vader zegt.

Wat zegt heit? Hij vertelt aan zijn moeder, waarom hij vanavond een brief geschreven heeft. Er had een advertentie in de courant gestaan. In die advertentie werden arbeiders gezocht, die grote kinderen hadden. Ze konden dan allemaal samen in een fabriek komen werken.

Hè, hè, Beppe herademt weer. Ze dribbelt alweer heen en weer om haar zoon de tabakspot aan te geven, die altijd voor hem klaarstaat.

„Dus jullie gaan dan met z'n drieën in de fabriek werken?” vraagt zij. „Dat zal Jeen en Tjits niet meevallen. Ze happen nu de hele dag frisse lucht. En hoe gaan jullie naar die fabriek toe? Zeker met een autobus? 's Morgens heen en 's avonds terug?”

„Nee Beppe,” zegt vader hoofdschuddend. „Als dit doorgaat, moeten we verhuizen naar een grote stad. Het is veel te ver om heen en weer te reizen.”

„Voorgoed weg . . . voorgoed?” stamelt Beppe. „Maar Andries, ik kan jullie niet missen.”

Heit staat op en klopt zijn moeder op de schouder, terwijl hij zegt: „Zover zijn we nog niet. Het is helemaal niet gezegd, dat ze ons nemen. En als ze ons wel nemen, gaan we veel geld verdienen. Zo veel geld, dat u de winkel kan sluiten en bij ons komen wonen.”

„Ik naar een stad? Voorgoed naar een stad? Weg van de weilanden en het dorpje en de mensen?”

Vader draait zijn pet in de handen.

„Ik zou ook liever hier willen blijven, maar ziet u, daar in de stad kunnen we meer verdienen en Jeen en Tjits kunnen ook weer in ons eigen huis wonen.”

„Heb je dan al een huis?” vraagt Beppe.

„Nee, ik heb nog geen huis en nog geen antwoord op mijn brief, maar er stond in die advertentie, dat er huizen beschikbaar waren.”

„Och, och . . . och, och . . .”

Beppe blijft maar zuchten. Haar zoon maakt maar weer een grapje om haar wat op te beuren.

„In ieder geval gaan we niet over zee, Beppe en in de grote vakantie mogen Uilke en Tetje bij u komen logeren.”

„Ja, ja,” knikt Beppe. „Welterusten, jongen.”

Uilke heeft zich al de tijd, dat zijn vader bij Beppe was, stilgehouden. Dat heeft hem moeite gekost, want hij had wel kunnen dansen van pret.

Wat heerlijk! Met hun allen zouden ze naar de stad gaan. Een ander huis kregen ze en alles werd anders.

Toen zijn vader wegging, wilde hij wel direct roepen tegen Beppe, maar hij doet dit toch maar niet. Waarom niet? Omdat Beppe zo verdrietig is. Ze huilt, ze snikt zachtjes. O, wat is dat akelig. Uilke heeft Beppe nog nooit zien huilen.

De oude vrouw kleedt zich uit en ze trekt haar nachtjak aan. Ze legt al haar kleren op een stoel voor het bed en zet de wekker op de beddeplank. Het lichtje komt op tafel te staan. Een klein drijvend lichtje in een glas. Het werpt schaduwen door de kamer.

Nu is alles stil geworden in de kamer. Beppe huilt niet meer, maar ze slaapt ook niet. Uilke hoort haar zuchten.

Doch lang hoort hij het niet, want hij valt spoedig weer in slaap. Maar Beppe slaapt niet. Ze hoort de oude Friese klok maar slaan: elf uur, twaalf uur . . . één uur . . . Beppe woelt en vindt geen rust.

Waarom bidt Beppe niet?

Beppe kent de Here Jezus niet en nu kan zij ook niets aan Hem vragen.

En daarom is Beppes verdriet nog veel moeilijker te dragen.

HOOFDSTUK 5

ZULKE BABELKOUSEN!

„Tet, ik weet een geheim, een fijn geheim.”

Tetje kijkt haar broer ongelovig aan. Ze is gelijk met hem gaan slapen gisteravond en nu zitten ze samen aan 't ontbijt en eten hun boterham met appelstroop. En hoe kan hij dan een geheim hebben? „Ssst,” zegt Uilke, „je mag er niet met Beppe over praten, want onze Beppe heeft er verdriet over. Ssst, daar komt ze. Straks zal ik het je vertellen op het schoolplein.”

O, wat is die Tetje nieuwsgierig. Ze propt haar boterhammen naar binnen en gluurt tersluiks naar Beppes ogen. Ja hoor, Beppe is lang niet zo vrolijk als anders.

„Wat gaan jullie vroeg naar school,” zegt zij. „Er is nog niemand op het schoolplein.”

„Dan zijn wij de eersten,” zegt Tetje parmantig en trekt Uilke mee. Op het schoolplein zitten ze samen op een bank en dan vertelt Uilke het grote nieuws. Ze zullen misschien naar een grote stad gaan, die heel ver weg is.

Maar Tetje is helemaal niet blij.

„O Uilke,” zegt ze, „hoe kun je dat nu prettig vinden. Dan moeten we weg van Beppe en van het dorp en naar een vreemde school.”

„Naar een vreemde school? . . . Ja, dat is waar,” zegt Uilke. „Ik zou ook wel graag de school meenemen. Maar er zijn ook veel fijne dingen. Jeen en Tjitske komen weer altijd bij ons wonen.”

„Maar ons huisje dan?”

„We krijgen daar ook een mooi huis. Heit neemt natuurlijk weer een huis met een tuin.”

Daar slentert Jaap Veenstra het hek binnen.

„Zullen we 't aan Jaap vertellen?” vraagt Uilke. „Hij is mijn vriendje en hij mag het toch wel weten, hè?”

„Ja, maar dan vertel ik het ook tegen Sientje, want dat is mijn vriendinnetje.”

Uilke stapt weg met Jaap en Tetje gaat Sientje tegemoet.

Jaap en Sientje horen het grote nieuws en ze beloven, dat ze het niet verder zullen vertellen.

Ja, dat beloven ze nu wel, maar voor hun moeder hebben ze geen geheimen. Dus die moeders weten het ook al gauw.

Als een lopend vuurtje gaat het nieuws door het dorp. Wanneer ze 's avonds aan tafel zitten, zegt Uilkes vader: „Ik begrijp er niets van. Iedereen in het dorp weet nu al, dat we misschien naar de stad gaan en Beppe zegt, dat ze het nieuws niet verder verteld heeft.”

Vader kijkt Uilke en Tetje aan en vervolgt: „Hebben jullie dat nieuws ook al gehoord?”

O, wat krijgen die twee een kleur. Uilke zegt „ja” en „nee” en stottert en dan wil vader precies weten, hoe de vork aan de steel zit.

„Zo, zo, dus jij hebt voor luistervink gespeeld, Uilke?”

„Ik kon toch niet helpen, dat ik wakker was!”

„Nee, dat kon je niet helpen, maar je had moeten laten merken, dat je wakker was,” zegt moeder, „en je had ook niet zo moeten babbelen, want nu weten we wel uit welke hoek de wind waait.”

„En het kan best zijn, dat we helemaal geen antwoord uit de stad krijgen op onze brief,” zegt vader.

Maar dat had vader mis geraden. Een week later kwam er antwoord en daar stond in, dat vader maar eens moest komen praten. Er was werk en er was een huis.

Zou het verhuisplan nu echt doorgaan?

HOOFDSTUK 6

OP DE BOERDERIJ

Tetje wordt wakker.

„Vandaag is er wat fijns,” denkt ze, maar ze moet eerst flink wakker worden om te weten wat dat prettige is. Maar dan wipt ze ook van plezier haar bed uit om te gaan zien, of Uilke al wakker is.

„Uilke, Uilke, we mogen vandaag naar de boerderij.”

Als Uilke niet gauw wakker wordt, haalt ze een kussen en ploft het een paar keer midden op zijn neus.

Uilke is vlugger wakker dan zijn zusje en bij een kussengevecht laat hij zich niet kennen. Hij wipt ook zijn bed uit en zet zijn zusje achterna de ladder af en wordt daar beneden opgevangen door moeder, die druk bezig is alles voor de grote reis klaar te maken.

„Wat is dat voor een lawaai,” broemt vader. „Zie je niet, dat ik me sta te scheren? ’t Was beter, dat jullie mem eens hielpen, nu we een dag uit moeten naar de stad.”

„Als ze maar rustig zijn en eten, helpen ze me al genoeg,” vindt moeder. „Kijk, jullie boterhammen staan al klaar. Ik heb er een plakje koek op gedaan. Er zit suiker in de kroezen. Schenk er zelf maar thee in.”

Tetje en Uilke soppen hun brood in de warme thee. Anders mogen

ze dat niet van moeder, omdat het niet gezond is, en al etend luisteren ze naar vader en moeder.

Moeder is bezig haar mantel en hoedje te borstelen. De zwarte mantel is al een beetje groenig en de veer van 't hoedje is geknakt. Hier op 't dorp hoeft moeder geen nieuwerwetse kleren te hebben. Naar de kerk gaat ze niet en als ze 's zondags gaan wandelen is die mantel goed genoeg.

„Als ik een poos in de stad gewerkt heb, krijg je alles nieuw,” belooft vader. „Nieuwe schoenen ook, want wie draagt er nu nog schoenen met knoopjes?”

Moeder kijkt zuchtend naar de schoenen, die ze gisteren van Beppe heeft gekregen, omdat zij eigenlijk geen hele schoenen had.

„'t Is maar te hopen, dat we een beetje aan de buitenkant van de stad komen te wonen,” zegt moeder. „Dan hebben de burens niet zoveel met ons te maken. Ik houd niet van al die stadse grootsigheid.”

„Mogen we u wegbrengen naar de bushalte?” vraagt Tetje.

„Ja, gaan jullie je maar gauw aankleden, want over een half uur is de bus er al,” zegt moeder. „En denk er aan, dat je je goed wast. Er ligt voor jou een schoon schort en voor Uilke een schone kiel klaar en jullie klompen zijn ook geschuurd. De boerin moet niet kunnen denken, dat het bij ons thuis een rommeltje is.”

O, moeder heeft nog veel meer raadgevingen voor haar kinderen. Ze moeten met twee woorden spreken en niet lastig zijn en niet vergeten tussen de middag te gaan vragen, of ze nog boodschappen moeten wegbrengen voor Beppe.

„Jammer dat we vandaag niet bij Beppe kunnen blijven hè?” zegt Tetje.

„Beppe heeft vrijdags haar drukke dag in de winkel,” zegt moeder.

„Vanavond ga je na de avondboterham maar naar Beppe, dan kun je daar slapen.”

„Mogen we niet opblijven tot u terugkomt, mem?”

„Nee,” zegt vader. „Jullie gaan op tijd naar bed.”

„Dan komen we ook niets meer te weten over 't huis.”

„Dat hoor je morgen wel en anders houdt Uilke zijn oren maar wagenwijd open, als hij in bed ligt.”

Uilke krijgt een kleur. Hij weet heel goed wat vader bedoelt met dat plagerijtje.

Hij holt opeens naar 't eind van de weg om te kijken of de bus er al aankomt en hij komt met zwaaiende armen weer terugrennen.

„Daar komt-ie, daar komt-ie, mem.”

Ja, daar rijdt de bus over de weg.

„Het is net een groot log beest,” denkt Tetje. „Een groot beest, dat vader en moeder op zal slokken.”

„Dag kinderen, dag Tetje, dag Uilke. Goed oppassen hoor en geen kattenkwaad uithalen voor je naar school gaat.”

Kattenkwaad uithalen? Nee hoor! Tet en Uilke hebben een fijn plannetje bedacht. Ze lopen naar hun huisje terug en ze beginnen de boel netjes op te ruimen. Tetje wast de kopjes af en schikt ze keurig op het blad. Ze spoelt de theepot om en veegt de kruimeltjes op.

Uilke bergt vaders scheerkwast weg en legt alvast hout klaar naast het fornuis.

De sleutel brengen ze naar de buurvrouw, want die zal de dieren eten geven vandaag. Dan blijft er ook nog even tijd over voor Fenna. Vader heeft haar al gevoerd en naar de berm van de weg gebracht, waar ze nu vastgebonden loopt te grazen.

Ze mekkert als ze de kinderen ziet en maakt rare sprongen.

„Fenna is blij, omdat het zulk mooi weer is,” zegt Tetje. „Als we naar de stad gaan, moet ze grazen in een tuintje.”

„En als we geen tuintje krijgen?”

„Natuurlijk krijgen we een tuin,” zegt Tetje. „Vader huurt toch zeker geen huis, waar geen tuintje bij is. We kunnen Fenna toch niet op zolder zetten?”

Voor ze naar school gaan, wippen ze nog even aan bij Beppe. Er zijn al klanten, maar Beppe heeft nog wel tijd om haar kleinkinderen even te verwennen met een babbelaar.

„Wat zult u de kinderen missen, als ze naar de stad gaan,” zegt de vrouw van de smid, die boodschappen haalt.

Beppe veegt tersluiks een traan weg. Tetje kijkt boos naar de rug van de klant. Wat moest die nare smidsvrouw nu haar Beppe weer verdrietig maken.

„Zwaaien in het speelkwartier, hoor Beppe,” roept Tetje. „Wij zullen er ook om denken.”

„Ja, ja, ik zal zwaaien,” belooft de oude vrouw en ze denkt hoe leeg en verlaten het schoolplein voor haar zal lijken, als haar Uilke en Tetje zo ver weg zullen trekken.

Uilke en Tetje staan op de deel. De klompjes hebben ze uitgetrokken en ze wachten tot ze Jeen of Tjitske zullen zien.

Maar Jeen is met de tractor weg en Tjitske is in de boomgaard. Gelukkig dat de boerin de deel oploopt. Ze ziet haar gasten staan en roept:

„Ha, ha, daar zijn onze twee etertjes. Komen jullie uit school? Ga Tjitske maar halen, dan kan ze de tafel dekken. Jullie ruiken zeker al wat we eten.”

„Spekpannekoeken,” raadt Uilke en houdt zijn buik met beide handen vast van de honger.

Ze hollen weg naar de boomgaard en roepen Tjitske en de grote zus zegt, dat ze hun handen moeten wassen voor ze binnen komen. Maar van die handenwasserij komt niet veel, want ze ontdekken de lammetjes in de wei en als ze er naar toe zijn geweest, roept Uilke: „O Tetje, daar is Jeen met de tractor. Kom mee.”

Ze hollen naar de ingang van het erf en wachten Jeen op. Maar deze schudt lachend het hoofd.

„Nu mogen jullie niet op de tractor klimmen, jongens. Ik moet nog afladen voor 't eten. Uilke kan me wel even helpen.”

Als de tractor stilstaat, klimt Uilke op de wagen en geeft de zakjes kunstmest aan de grote broer over, die ze handig opstapelt. Ze hebben nog net de tijd om het karweitje af te maken, maar dan komt Tjitske roepen, dat ze binnen moeten komen om te eten.

Hè, wat is 't gezellig in de grote kamer van de boerderij. De tafel

is zo vrolijk gedekt met een servies van boerenbont en het ruikt zo heerlijk.

Het blijkt dat de spekpannekoeken alleen maar voor toespijs dienen. Er is nog soep met balletjes en aardappelen met gehakt en appelmoes.

Maar eerst gebeurt er iets, waar Uilke en Tetje niet veel van begrijpen. De boer zegt: „Even stilte,” en neemt zijn pet van 't hoofd en houdt die voor zijn gezicht. De boerin vouwt de handen en sluit de ogen.

De kinderen kijken naar Jeen en Tjitske. Ze weten niet goed wat ze moeten doen, maar Tjitske fronst het voorhoofd en gebaart, dat ze ook de handen moeten vouwen en de ogen sluiten.

En dan begint de boer te praten. Hij zegt heel veel dingen, die de kinderen niet begrijpen, doch één ding verstaan ze wel. De boer bedankt voor het eten.

Uilke hoort de boer telkens de naam Jezus noemen. Een keer heeft hij die ook gehoord, toen er een mijnheer op het dorpsplein stond te praten.

Ongeduldig gluurt hij naar de boer. Hij heeft ook zo'n zin om te beginnen met eten.

De boer zegt „amen” en dan wordt alles weer gewoon.

Oef, wat eet die Uilke veel. Als de spekpannekoeken op tafel komen, kan hij er niet meer dan eentje van op en Tetje heeft helemaal geen plaatsje meer over om er wat van te bergen.

Maar de boerin zegt, dat de koeken ook heerlijk smaken als ze koud zijn en dat het maar goed is, dat Tetje en Uilke 's avonds ook op de boerderij komen.

Nadat de boer weer de ogen gesloten en gedankt heeft, springen de kinderen op en gaan naar buiten.

„Kom mee op de tractor,” zegt Uilke en trekt zijn zusje op het ijzeren bankje.

„Nu spelen we, dat ik Jeen ben,” zegt Uilke.

Hij zet zich achter het stuurrad en maakt autogeluiden. Toet-toet en pfff-pfff.

Om het spel nog echter te maken, draait hij ook aan wat knopjes.

Hij duwt een knopje in en haalt een handeltje over en dan gebeurt er iets verschrikkelijks. De tractor begint te rijden. Hij rijdt schuin op de schuur aan.

Tetje begint te gillen en te schreeuwen en Uilke drukt en trekt aan alle knoppen, die hij maar vinden kan.

„De muur . . . o Uilke, we botsen tegen de muur op,” roept Tetje. Daar springt Jeen naar buiten. Hij ziet wat er gebeurt en holt op de tractor toe. Het is gevaarlijk om op de rijdende motor te springen, maar Jeen waagt het erop. Hij grijpt in het dashboard en vlak voor de muur houdt het zware gevaarte stil.

De boer en de boerin zijn ook op het geschreeuw naar buiten gekomen. Jeen trekt zijn broertje van de wagen en wil hem een pak ransel verkopen, maar de boer treedt tussenbeide.

„Uilke is al genoeg gestraft door de schrik,” zegt hij.

En òf het tweetal geschrokken is! Ze gaan met roodbehuilde ogen het huis binnen en Tjitske zegt, dat ze uit school niet meer terug mogen komen op de boerderij, want dat ze geen ondeugende kinderen gebruiken kunnen.

Maar de boerin vindt, dat Tjitske dan maar eens moet vertellen, hoe die stapel pannekoeken moet opkomen, die nog overgebleven is.

Uilke en Tetje gaan toch wel wat bedremmeld naar school. Maar als ze uit school komen, staat Jeen met de tractor voor het hek.

„Kom je ons halen, Jeen?”

„Ja rakkers, 'k moest toch in de buurt zijn. Toe, zwaai even naar Beppe. Ze staat voor 't winkeltje.”

„Niet te laat hierheen komen hoor,” roept Beppe. „Voor 't donker moeten jullie binnen zijn.”

Ze knikken en rijden weg en hebben nog een heerlijke middag op de boerderij. Ze mogen helpen bij het voeren van de dieren en Uilke mag mee als Jeen gaat melken. Maar dan hebben ze ook wel weer honger gekregen en Uilke zegt, dat hij wel tien pannekoeken lust. Hij heeft zo'n honger, dat hij maar vast een stukje aan zijn vork prikt. Dat doet hij thuis ook wel eens, maar hier mag dat toch niet. „Foei Uilke,” zegt de boerin. „We hebben toch nog niet gebeden.” Uilke krijgt een kleur. Bidden, dat was dus je ogen toedoen en hardop praten, maar dat deden ze thuis toch ook niet.

De boer wacht, tot Uilke zijn mond leeggegeten heeft en dan dankt hij weer voor het eten en hij dankt ook, dat er vanmiddag geen ongeluk gebeurd is.

Maar Wie bedankt de boer dan toch, want Jeen is toch op de tractor gesprongen.

Wanneer Jeen zijn zusje en broertje samen wegbrengt, vraagt Uilke, waarom de boer bidt en waarom zij dat thuis niet doen.

Jeen haalt de schouders op.

„Tjitske en ik zijn nu eenmaal op de boerderij en dan doen we maar net als de lui daar. De ene mens doet dat wel en de andere niet.”

Uilke wil nog meer vragen, maar ze zijn bij Beppes winkeltje gekomen en het oudje staat al op de uitkijk.

„Dag hartjes,” zegt ze. „Kom maar gauw binnen. Ik ben blij, dat je er bent.”

Uilke en Tetje springen blij op de stoep. Ze hadden nog nooit zo'n fijne dag gehad.

HOOFDSTUK 7

IN DE BEDSTEE

Ja, maar toch was de avond niet zo fijn als anders.

„Zeg maar niets tegen Beppe over dat ongeluk met de tractor,” had Jeen gezegd. „Beppe zou maar schrikken.”

Goed, over die tractor repten Uilke en Tetje dus met geen woord, maar er bleven nog genoeg verhalen over. Beppe moest luisteren naar de verhalen over die kleine lammetjes en roze biggetjes, maar Beppe zei altijd maar weer hetzelfde: „Ja-ja-ja.”

Anders begon ze altijd over haar eigen meisjestijd te vertellen. Dat ze eens een hele boerderij bij elkaar had geschreeuwd, omdat ze dacht dat er een stier losgebroken was en dat het toen alleen maar de roodbonte koe was geweest, die een beetje rare bokkesprongen gemaakt had.

Maar vanavond vertelde Beppe geen verhalen en ze ging ook niet gezellig bij de tafel zitten. Ze was bezig om in haar kleine keukentje soep te koken, want ze zei, dat heit en mem wel niet veel warmes zouden hebben gehad vandaag.

„Heit en mem hebben boterhammen meegenomen,” zei Tetje.

„Een boterham is maar een boterham. Een mens moet wat warmes hebben.”

„Jammer dat ik zoveel spekpannekoeken op heb,” lachte Uilke. „Die soep ruikt zo lekker.”

„Ik wil ook niets meer eten,” zei hij even later. „Weet je wat, Tetje, we vragen aan Beppe of we allebei in de bovenste bedstee mogen.”

„Ik slaap bij Beppe.”

„Nee, luister nou. We gaan in dat bovenste bed tot mem komt. We spelen eerst, dat we schipbreuk hebben geleden en dat we aan boord van een sloep zijn en als heit en mem komen, ritsen we de gordijnen dicht en als ze dan zitten, steken we ons hoofd buiten de gordijnen en roepen: boe... boe...”

„Wat gaan jullie doen?” zei Beppe, toen ze binnenkwam. „Gaan jullie al naar bed?”

„Heit zei, dat we in bed moesten liggen, als hij thuiskwam,” zei Ulke.

„Wat ben jij een gehoorzaam lammetje,” vond Beppe, maar toen ze Tetje ook in de bovenste bedstede zag verdwijnen, zei ze: „Jullie gaan toch niet wild ravotten, hè? Jullie mem zal wel moe zijn, als ze thuiskomt.”

Ulke verklapte niets van het plannetje van de gordijnen.

„Als heit en mem goed en wel thuis zijn, mogen we er misschien nog wel even uitkomen,” veronderstelde Tetje. „Ik kleed me niet helemaal uit.”

„En misschien lust ik dan ook nog wel een beetje soep,” zei haar broertje, met de handen over zijn maag strijkend.

De kinderen speelden, dat ze schipbreuk hadden geleden. Tetje maakte roeibewegingen en Ulke had zijn vuisten tot kijkers gevormd en tuurde in de verte.

„Zie je al land, Ulke?” vroeg Tetje.

„Je moet me kapitein noemen.”

„Zie je al land, kapitein?” vroeg Tetje gehoorzaam.

Ulke vloog plotseling overeind en riep: „Ja, ja, ik zie land... ik zie au-au-au...”

Wat was er gebeurd? Toen hij overeind wilde gaan zitten, had hij op een allerakeligste manier zijn hoofd gestoten. Hij wist niet, of hij lachen of huilen moest.

„Lach toch niet zo, kind, er komt een buil op mijn hoofd,” zuchtte de kapitein.

„Ik zal wel eens kijken, of ik land zie,” zei zijn zusje en boog zich over de bedsteerand. Maar opeens trok ze met een ruk de gebloemde bedsteegordijnen dicht.

„Ssst Uilke, daar zijn heit en mem al. Ik hoorde ze achter in 't keukentje.”

Stil als muisjes zaten ze bijeen gehurkt in de bedstede, maar toen... o wat was dat nou?

Vader kwam binnen en mem steunde op Beppe's arm en huilde.

„Mem... mem huilt,” fluisterde Tetje. „Zou ze... zou ze gevallen zijn?”

„Hier kind, drink eerst maar eens een beetje,” zei Beppe. „Je bent helemaal van streek. Was het zo'n nare dag?”

Moeder zat nu in een stoel. Haar hoedje met de veer was scheef gezakt op haar hoofd.

„Zet eerst die nare hoed nou maar eens af,” zei Beppe, „en dan geef ik je een lekker sterk bakje koffie, dan kom je weer helemaal bij.”

Moeder zette haar hoed af en dronk van de koffie.

„Hè, hè, dat doet een mens goed,” zei ze. „Wat ben ik blij, dat ik weer in het dorp ben.”

„En ik,” zei Beppe. „En nu moet je er maar nooit meer over praten om weg te gaan.”

Tetje en Uilke zaten stil als muisjes bijeengehurkt en toen hoorden ze, dat moeder zei: „Niet weggaan van het dorp? Ja Beppe, we gaan wèl weg en daarom huilde ik juist. Andries heeft vandaag beloofd, dat we over drie weken naar de stad zouden komen.”

„Och kinderen!” Nu schreide Beppe bijna. „Hebben jullie dan zo maar ineens een huis gekregen?”

„Laten we nu alles van het begin af aan vertellen,” zei vader. „We zijn eerst naar de fabriek gegaan. Daar ging alles van een leien dakje. Er was werk voor mij en voor Jeen en voor Tjitske.”

„Werk in een fabriek... in een donkere fabriek?” zuchtte Beppe. „Hoe zullen de kinderen daar ooit wennen?”

„O nee, Beppe. De fabriek was niet donker en de mannen die er waren zeiden, dat het werk gemakkelijk te leren was en dat we er veel geld zouden verdienen.”

„Maar nu vergeet je helemaal te vertellen, hoe druk het was in die stad,” zei moeder. „Er stonden wel twintig autobussen. Allemaal

met nummers en letters en we wisten helemaal niet hoe we naar de fabriek moesten komen. Die lag buiten de stad en. . .”

„Maar de politieagenten waren aardig,” zei vader, „en de chauffeur van de bus ook. Hij zei ons precies waar we moesten uitstappen.” „Gelukkig maar, dat die fabriek buiten de stad staat,” vond Beppe, „en het huis ook. ’t Is te hopen, dat er een aardig tuintje bij is. ’t Zou anders zo’n overgang zijn voor de kinderen.”

„’t Huis. . . ’t huis staat helemaal niet buiten,” zei moeder en haar stem stakte weer. „Het staat. . . het is. . . O, ’t is zo’n gek huis. ’t Staat in een heel drukke straat en de deuren zijn zo verveloos en zo kaal. Als je de deur opendoet, ga je een trap op. Dan heb je links een deur en rechts een deur. Je kan nog een trap op en dan heb je weer twee deuren en achter ieder van die deuren is een hele woning.” „Dus je woont eigenlijk met z’n vieren in één huis,” zei Beppe.

Moeder knikte. „Ja, je moet met vier gezinnen allemaal dezelfde buitendeur door, maar als je door elk van de portaaldeuren gaat, vind je een heel huis. Twee kamers, een keukentje, een veranda en een paar kleine tussenkamertjes, waar je kunt slapen. Er moet ook nog een zolder zijn, maar die hebben we niet gezien.”

„Maar als er nu gebeld wordt?” vroeg Beppe. „Zijn er ook vier bellen aan de deur?”

„Nee, je moet tellen: één keer is voor de bewoner links, twee maal voor rechts. . .”

„Nu ja, dat hoef je niet allemaal op te noemen,” zei vader. „Voor ons was ’t drie maal bellen. We wonen twee trappen hoog.”

„En het tuintje dan?”

„We krijgen geen tuintje, maar dat is niet erg. Ik zou toch geen tijd hebben om het te verzorgen en mem kan bloemetjes zetten in bloembakken. Dat doen ze daar allemaal.”

„Maar de kinderen dan?” zei Beppe. „Ze zijn zo gewend om buiten te zijn.”

„De kinderen moeten maar wennen net als wij,” vond vader ongeduldig. „We moeten vooruit komen in de wereld en als we er een poosje zijn, krijgen we een beter huis.”

Beppe zei niet veel meer. Ze veegde het tafelzeiltje af en zette twee borden dampende soep op tafel.

„Hier, eet maar lekker warm op. Je hebt zeker nog niet veel gehad.”
„De buurvrouw, die aan de andere kant van de trap woont, heeft ons koffie gegeven,” vertelde moeder. „Och, de mensen zijn vriendelijk genoeg, maar . . . maar . . . ze zien er allemaal zo anders uit. De kinderen ook. Ze dragen daar geen klompen en lange haren zag je er ook niet veel meer.”

„Onze Tetje houdt haar mooie vlechten, hoor,” zei vader. „En klompen dragen is ook geen schande.”

Beppe legde haar hand op moeders schouder.

„Maak je nu maar niet van streek,” zei ze. „We hebben nog een heleboel dagen voor je weggaat. Je hebt niet zo erg veel te pakken. En we kunnen goed naaien. Ik kijk mijn kast eens na en we maken voor de kinderen keurige knappe kleertjes. Er hangt ook nog een manchester pak van Pake. ¹⁾ Ik heb het nooit weg willen doen, maar als 't voor Uilke is . . .”

„De kinderen liggen zeker al op bed,” zei moeder en haar ogen dwaalden naar de dichte gordijnen van de bedstee.

Ja, dat was nu een goed ogenblik om „boe” te roepen, maar Uilke en Tetje hadden daar geen zin meer in. Al luisterend hadden ze de dekens over zich heengetrokken.

Wat was dat voor een gek huis in die stad? Vier woningen allemaal in één huis? En moeder, die helemaal niet blij was dat ze naar de stad gingen. Dat hadden ze heel goed gemerkt. Nee, ze hadden geen zin om grappen te maken. Ze zouden maar wachten tot moeder kwam.

„Jeen en Tjitske komen nu ook weer voorgoed bij ons inwonen,” zei vader. „Ons mem ziet alleen maar de donkere kanten.”

Moeder gaf geen antwoord. Ze zuchtte alleen maar eens heel diep. En toen gingen ze weg.

„Vraag of de kinderen ons nog even gedag komen zeggen voor ze

¹ Grootvader.

naar school gaan morgenochtend," zei moeder. „We laten ze nu maar slapen.”

„Ik zal jullie een eindje de weg opbrengen,” stelde Beppe voor.

„Dan schep ik meteen een luchtje.”

Ze deed haar omslagdoek om en liep mee.

Toen Beppe weg was, zei Tetje: „Ik ga naar mijn eigen bed.”

Uilke hielp haar weer naar de begane grond en Tetje kleedde zich uit en kroop in haar bedstee.

Toen ze goed en wel lag, zei ze: „Uilke, vind jij het nu nog prettig dat we hier weggaan?”

„Ik vind het natuurlijk niet prettig om weg te gaan, maar ik vind het wel fijn om naar de stad te gaan.”

„Ja, maar mem huilde toch maar.”

„Ja, dat was wel naar.”

Toen Beppe terugkwam, sliep Uilke al, maar Tetje lag nog wakker. Beppe boog zich over haar heen.

„Slaap je nog niet, liefje?”

„Ik moest denken over het nieuwe huis. Ik heb gehoord wat mem vertelde, maar Beppe... waar moet Fenna toch staan als er geen tuin is?”

„Fenna, de geit? Nee Tetje, voor de geit is er geen plaats, maar we zullen mem vragen, of ik hem mag houden en als jullie dan bij mij komen logeren in de vakantie, is Fenna hier ook.”

Een huis zonder tuin en zonder Fenna? Ja, Tetje kon wel begrijpen, dat mem helemaal niet blij was.

HOOFDSTUK 8

HET VERTREK

„Wat is dat nou, Tetje? Help jij in de winkel en moet je niet naar school? Geef me maar een pot stroop.”

Tetje hield met een kleur van inspanning de pot onder de goudgele dikke straal en sloot precies op tijd de sleutel af.

„Ik hoef niet meer naar school, buurvrouw,” vertelde ze. „We gaan morgen verhuizen en Beppe naait nog kleren en die moet ik passen.”

„Ja, ja, en dan help je meteen een handje in de winkel, hè?” zei buurvrouw. „Hier heb je het geld. Het is precies gepast.”

„Jammer dat die kleine meid van het dorp weggaat,” dacht buurvrouw. „Ja, ja, zo gaat het, de een gaat naar Canada en de ander naar de stad, maar ik blijf maar liever op ons dorp.”

Toen Tetje achter kwam, hield Beppe een jurk op van zware zwarte stof met bloempjes in dezelfde kleur.

„Ziezo Tetje, die moet je nu eens passen. Dat is een jurkje, dat je in geen jaren verslijt. Nu moet ik de zoom afspelden.”

Tetje werd op een stoel getild en draaide langzaam in het rond.

Toen de zoom omgespeld was, kwam juist moeder binnen.

„Ik kom eventjes bij u uitrusten. Ik kan het nu nog doen,” zei ze.

„Nou, wat zeg je van de jurk?” vroeg Beppe.

Moeder keek naar haar kleine meisje. Ja, die jurk was mooi en stevig, maar de meisjes in de stad zagen er wel heel anders uit.

„Ik heb nog een wit kraagje, dat zal ik erop stikken,” zei moeder.

„Het pak voor Uilke ligt al in de doos,” zei Beppe trots. „De kinderen moeten die goede kleren maar niet op reis aandoen. Jullie rijden toch allemaal met de verhuisauto mee, hè?”

Moeder knikte. „De fabriek stuurt een verhuisauto om onze spulletjes te halen en wij mogen ook meerijden.”

„Kom morgen maar allemaal hier eten,” noodde Beppe, „en haal ook maar een grote pot koffie voor jullie en de verhuizers.”

Moeder pinkte een traan weg, toen ze naar huis ging. Wat zou ze toch de zorgen van het krasse oudje missen. En wat hield zij zich dapper. Ze zei, dat ze er zich best doorheen zou slaan en dat Uilke en Tetje maar iedere grote vakantie moesten komen logeren.

Die nacht sliepen de kinderen voor 't laatst bij Beppe. 's Morgens werden ze als altijd wakker gemaakt met een kopje thee en een beschuit.

„Eet u zelf geen beschuit, Beppe?” vroeg Tetje.

De oude vrouw schudde het hoofd.

Ach nee, al was ze nog zo flink, vandaag kon ze geen kopje thee

door haar keel krijgen. Vandaag zouden immers haar kinderen wegtrekken.

Uilke en Tetje kleedden zich vlug aan en liepen rap naar hun eigen huis. Uilke droeg de doos, waarin de nieuwe kleren zaten.

„Kunnen we helpen, mem?”

„Gaan jullie Fenna maar naar Beppe brengen en zeg tegelijk de meesters goedendag. Denk eraan, beleefd zijn en bedanken voor het onderwijs.”

Fenna liep blij mekkerend achter de kinderen aan. Ze hapte naar het gras en Uilke, die het touw vasthield, bleef telkens staan om haar wat te laten eten.

Beppe had al een plekje vrijgemaakt in de schuur.

„Zet haar maar even binnen,” zei ze. „Heit komt nog om een paaltje te slaan.”

Fenna mekkerde onrustig, toen de kinderen weggingen. Ze stootte onwennig met haar stompe horentjes tegen de schuurwand.

Tetje legde haar wang tegen de stugge vacht van het dier. Ze kon niet goed afscheid nemen van haar speelmakertje, maar Uilke riep: „Kom nou Tetje, het is fijn, dat Fenna bij Beppe blijft. We moeten nu naar school.”

Op het schoolplein stonden de onderwijzers en de juffrouw bij elkaar. Uilke en Tetje gaven de heren en de juf de hand en mompelden: „Wel bedankt.”

Ach ja, 't was ook zo moeilijk. De hoofdonderwijzer nam de kinderen mee naar binnen en gaf ze ieder een mooie plaat. Toen ze het hek uitgingen stonden alle vriendjes en vriendinnetjes bij het hek.

„Stuur je een ansichtkaart uit de stad, Tet?”

„Komen jullie nog eens op het dorp, Uilke?”

Ze lachten en knikten en liepen weg. Ze waren stil geworden.

Toen zei Uilke: „Piet Feitsma en zijn zusjes zijn helemaal naar Canada gegaan. Wij komen tenminste nog terug.”

En toen waren ze opeens alle narigheid vergeten, want vlak voor hun huisje stond een grote verhuiswagen. De verhuismannen bleven even uit na de lange tocht.

„We hoeven geen haast te maken,” zei één van de mannen. „Dat

boeltje hier dragen we in een uur het huis uit. We hadden wel een wagen mee kunnen brengen, die de helft kleiner was.”

„We zijn maar arme mensen,” zei moeder wat beschaamd.

„En jullie gaan naar de stad om het beter te krijgen,” zei de man.

„Hier heb je een kale boterham en daar krijg je er beleg op.”

Toen de mannen begonnen in te laden, mochten de kinderen alle kleine stukken van zolder naar beneden brengen. Vader droeg de grote spullen. In een ommezien zou het klaar zijn.

Uilke en Tetje stonden voor het zolderraam en keken over de wijde verten. Vlakbij zagen ze de weide met de koeien en in de verte lagen de dorpen met de torentjes. Wat hadden ze hier dikwijls samen gestaan als ze 's morgens wakker werden. Ze hadden ieder een eigen kamertje gehad.

„Gek, hè Uilke, dat we hier nooit meer op zolder zullen staan. Wie zou hier komen wonen?”

„We krijgen daar toch zeker ook weer een zolder. Alles is daar anders.”

„Ja, alles is anders,” dacht Tetje en keek nog eens over de zolder waar ze zo dikwijls gespeeld hadden, maar zo fijn als hier... nee, zo fijn kon het nooit meer zijn.

De verhuismannen hadden goed gezien. Kort na de middag waren ze al klaar met inladen. Vader haalde koffie voor de mannen en zelf gingen ze voor 't allerlaatst eten bij Beppe.

En toen kwam het afscheid. O, wat was dat naar. Niemand hilde, maar iedereen moest op zijn lippen bijten. En Fenna mekkerde zo naar.

„Jeen en Tjitske hebben me al gedag gezegd,” zei Beppe. „Ik moest zeggen, dat ze voor de boerderij op de weg zouden staan met hun bagage.”

Zo werd hun huisje voor de laatste keer gesloten. Tetje keek nog eens om, toen ze wegreden. 't Was net, of die lege ramen ook ogen waren, die hun verdrietig nakeken.

„Dag huis, dag huis,” riep Uilke opgewekt, maar Tetje kon niet blij zijn. Moeder ook niet. Die hilde nu zachtjes.

„Kom, droog je tranen nu maar, mem,” zei vader. „’t Is net of we hier in een kamertje zitten. We hebben ruimte genoeg.”

„O mem, daar staan Jeen en Tjitske al en de boer en de boerin staan er ook bij.”

„Kijk eens aan, mem,” zei vader. „Vanaf dit moment kun je je kinderen weer voorgoed in huis houden.”

De auto stopte en Jeen en Tjitske stapten in. De boer zei, dat het hem speet, dat de jonge mensen wegtrokken, want dat hij er best volk aan gehad had.

Ze mogen altijd weer komen werken bij ons, hoor,” zei de boer. „Misschien kunnen ze wel niet goed wennen achter die machines en dan komen ze maar naar de koetjes terug.”

„Wacht, dat zou ’k bijna vergeten,” zei de boerin en gaf hun een pakje mee.

Ze openden het en vonden een bijbeltje.

„Die hebben we thuis ook,” zei moeder. „We kregen er een met trouwen, maar een mens heeft het te druk om erin te lezen.”

„God geve, dat je in de stad er de tijd wel voor vindt, vrouw Sietsema,” zei de boer. „En nu vaarwel.”

Ja en toen waren ze echt op weg naar de stad. Wat viel er veel te babbelen en veel te kijken. Ze kwamen door stadjes, die ze al heel druk vonden maar vader zei, dat het in de stad, waar ze heen gingen, nog veel en veel drukker was.

En vader kreeg gelijk. Toen ze laat in de middag op de plaats van bestemming kwamen, moesten ze stapvoets rijden. Auto's, trams, autobussen, fietsen reden in lange rijen van stoplicht tot stoplicht en de voetgangers zochten zich een weg tussen al dat verkeer.

„Ik ben nu al duizelig,” zei Tjitske. „Ik zal hier nooit durven fietsen.” „Dat went gauw genoeg,” zei vader. „Over een jaar zijn we volleerde stedelingen.”

Kris-kras door heel wat drukke straten ging het naar de buurt, waar ze zouden komen te wonen. Moeder had niets te veel gezegd. 't Was een kale armoedige buurt. Toen de auto stilhield, kwamen er van alle kanten kinderen toelopen.

Verlegen stonden de dorpsbewoners voor de deur van hun huis gegroept. De verhuizers hadden de sleutel van de woning, maar ze moesten bellen om in het portaal te komen.

Er keek een vrouw uit het raam, die vlug naar beneden kwam.

„Ach zo,” zei ze en ze praatte heel anders dan de mensen op het dorp. „Ach zo, zijn jullie de nieuwe burens? Draag maar gauw de boel naar boven, want 't wordt al donker. Ik zal jullie straks een kopje koffie brengen.”

De meubels werden naar boven gedragen en neergezet, maar er was geen tijd meer om alles op zijn plaats te zetten.

Toen het donker werd, speldde moeder lakens voor de ramen en de verhuizers vertrokken.

Tetje en Uilke dwaalden door de kamers. Wat was dat een gek huis. Die veranda was wel leuk. Het leek net, of al die balkons op elkaar gestapeld waren en overal zag je mensen. De kinderen vonden het wel leuk, dat er aan de achterkant van het huis een trein vlak langs

het tuintje beneden liep. Als die trein voorbij ging, dan schudde het hele huis. Ja, het was allemaal wel heel, heel anders dan op hun dorp.

HOOFDSTUK 9

MET DE KIPPEN OP STOK

„Tetje, Uilke, eten!”

Op de gekantelde kisten aten ze de boterhammen, die Beppe hun meegegeven had. Ze dronken er de meegebrachte melk bij.

„We zouden koffie krijgen van de bureu,” herinnerde Uilke zich.

„We gaan niet zitten wachten tot ons wat gebracht wordt,” zei moeder. „We redden ons zelf wel.”

„Maar we hebben al het brood opgegeten,” schrok Tjitske, „en morgenochtend . . .”

„Morgen komt er weer een dag. Dan gaan jullie er op uit om brood te halen. Nu gaan we naar bed.”

„Waar haal je de bedden vandaan, vader?” lachte Jeen. „We zullen toch zeker de ledikanten moeten opzetten.”

„Als we nu met de ledikanten gingen lopen slepen, zou de nacht ermee voorbij gaan, eer we klaar waren,” zei vader. „We kunnen ook niet zo laat nog timmeren voor onze bureu.”

Vader had een groot bultig pak beddegoed omgerold en maakte het los.

„Alsjeblieft, een bed en drie dekens. Leg het maar op de grond.”

Zo kwamen er vijf bedden naast elkaar op de grond te liggen. Er werden haastig wat lakens en dekens over gespreid en de veldbedden waren klaar.

Uilke en Tetje vonden het wat leuk om zo te slapen. Ze kleedden zich uit en lagen in een wip op hun bed.

Moeder geeuwde.

„We zullen er allemaal maar vroeg inkruipen,” zei ze. „Ik ben te moe om nog lang te blijven zitten in die ongezellige boel.”

De ouderen bleven nog wat napraten, maar een uurtje later lagen ze allemaal op een rijtje op hun veldbedden.

„'t Lijkt wel of we in een kazerne liggen,” vond Jeen, die in dienst was geweest.

„Wat gaan de treinen hier dikwijls voorbij,” zuchtte Tjitske. „Als je net even inslaapt, dreunen ze je weer wakker.”

„'t Went allemaal wel, probeer maar te slapen,” zei vader.

Het duurde niet lang of ze sliepen, maar moeder lag nog lang wakker. Ze dacht aan haar huisje, waar 't nu zo stil was en waar je 's avonds zulke vredige geluiden hoorde: het loeien van een koe, het blaffen van een hond.

Stappen klotsten over het kale portaal. Een gedempte stem riep: „Buurvrouw, slaap je al? Ik heb koffie.”

„Dat mens komt wel wat laat met haar koffie,” dacht moeder en gaf geen antwoord.

De buurvrouw kwam met de volle koffiepot terug bij haar man.

„Wel heb ik van mijn leven,” zei ze. „Die nieuwe mensen hiernaast slapen al en 't is nog geen negen uur.”

„'t Zijn boertjes van buiten, moet je maar denken en die zijn gewend met de kippen op stok te gaan.”

De boertjes van buiten. . . Kees, het twaalfjarige zoontje, spitste de oren. Dat was een aardige naam, die vader voor die mensen bedacht had.

En zo kreeg het gezin van Sietsema de bijnaam „de boertjes van buiten” of kortweg „de boertjes”.

HOOFDSTUK 10

OP VERKENNING UIT

„Verlies het geld niet. Twee hele tarwebroden moet je hebben. Je loopt maar net zolang tot je een winkel vindt, waar ze brood verkopen.”

Met hun klompen in de hand liepen Uilke en Tetje de trap af. Tetje droeg het broodmandje.

't Was al erg druk op straat. Mannen gingen naar hun werk in blauwe overalls. Pakjes brood en kruiken met drinken bungelden over hun schouders.

„Als er maar eens een kind liep,” zei Tetje, „dan zou ik wel durven vragen waar een broodwinkel is.”

„Laten we hier maar gaan vragen,” zei Uilke. „Kijk, er hangt een reclameplaat van boter.”

De deur van de winkel ging open en een klein belletje klingelde lang en dreinerig na. Het was een raar winkeltje. Er was een soort stenen oven, waarin een vuur brandde en het rook erg naar bleekpoeder en zeep.

Een oude vrouw slofte naar voren. Ze stak haar hand uit en zei:

„Waar is je emmertje?”

„We hebben geen emmer, we willen brood kopen.”

„Ik verkoop alleen maar kruidenierswaren en 's morgens veel warm water,” zei de oude vrouw. „Weten jullie hier de weg niet?”

„We zijn hier pas komen wonen,” zei Tetje verlegen.

„Een bakkerswinkel vind je een huis of vijftien verder,” zei de oude vrouw en ze slofte weer weg.

„Een winkel waar je warm water kunt kopen,” giechelde Uilke.

„Dat kun je toch zeker zelf maken.”

Ze vonden de bakkerswinkel werkelijk een huis of tien verder, maar de deur zat nog op slot. Ze rammelden aan de deurknop en trokken aan de bel, tot er een knorrige vrouw naar voren kwam.

„Kunnen jullie wel?” bromde ze. „'t Is nog geen halfacht. Wat moeten jullie hebben? Brood? Er is nog geen vers brood. Niet voor tien uur. We bakken het hier niet in huis.”

„Oud brood is ook wel goed,” zei Tetje.

„k Zal kijken wat ik heb,” zei de vrouw en kwam met een wit brood en een pakje gesneden roggebrood naar voren.

Uilke legde het geld op de toonbank en kreeg nog een paar centen terug.

Met het brood in het mandje liepen ze weer in de richting vanwaar

ze gekomen waren. Maar o wee, ze waren vergeten waar ze woon- den. De deuren waren allemaal precies gelijk.

„Hier is 't, geloof ik,” zei Tetje. „Laten we hier maar bellen.”

Een raam werd opengeschoven en een vrouw keek uit het raam. „Belletje trekken op de vroege morgen?” riep ze. „Pas op, dat ik niet naar beneden kom.”

Pats werd het raam weer naar beneden geklapt.

„Ik vind de mensen hier allemaal akelig,” zei Tetje. „Uilke, als we ons huis nu eens nooit meer vinden?”

„Hier, houd jij het brood vast. Ik loop naar de overkant en kijk voor welk raam een laken hangt.”

„Maar 't is zo druk op die straat. Je kon wel eens onder een auto komen.”

Gelukkig hoefde Uilke niet over te steken, want moeder, die onge- rust was geworden over hun lange uitblijven, keek juist uit het raam. „Daar Uilke, daar is moeder,” juichte zijn zusje en ze holde naar de deur, die onder het raam was.

Moeder trok de deur open en de kinderen waren zo blij, dat ze met klompen en al de trap opstormden. Het bolderde over de kale treden en de burens mopperden weer over die boertjes van buiten, die met de kippen op stok gingen en voor achten al een lawaai maakten van wonder en geweld.

Veel handen maken licht werk.

Terwijl vader zichzelf en zijn kinderen ging melden in de fabriek, waren moeder en Tjitske aan 't werk gegaan om de woning in orde te krijgen.

De kinderen hadden verteld, dat er een winkel was, waar je heet water kon kopen en Jeen was er met een emmer op uitgegaan. Tjitske had met opgestroopte mouwen geboend en geschuurd, dat het een lieve lust was en toen vader thuis kwam, was Jeen al bezig de portretten en de schilderijtjes op te hangen.

„Is de boel al bijna op orde?” zei hij. „Dat is maar goed ook, want Jeen en ik moeten morgen vroeg beginnen. De fabriek heeft veel

handen nodig. Tjitske mag nog een weekje thuisblijven om mem te helpen, maar maandag moet ze wel aan de slag.”

„Hoe vind je 't hier anders?”

„Lang niet zo gezellig als in ons huisje,” flapte Uilke eruit.

„Er wordt jou niets gevraagd,” zei vader. „We moeten de vloeren nog verven en de muren moeten een behangseltje hebben. Maar alles kan niet tegelijk. Verhuizen kost bedstro.”

„Onze Uilke heeft gelijk,” zei moeder tegen Tjitske, toen ze in het kleine keukentje stonden. „'t Is hier nog niet gezellig. 't Is net of onze meubeltjes armoediger lijken dan in ons eigen huis. En bij de burens is 't veel deftiger. Daar hebben ze stoelen van fluweel en er is een radio ook.”

„'t Zal allemaal wel beter worden,” troostte Tjits. „We gaan nu veel verdienen en dan kunnen we mooiere dingen kopen.”

Maar ze zuchtte diep. Ze dacht niet aan fluwelen stoelen, maar aan de fluwelen ruggen van Bella en Mieze, de koeien die zij altijd verzorgd had, en aan de geurige weide, waar bloemen bloeiden in allerlei kleur.

„Waar moeten we nu slapen, moeder?” vroeg Uilke.

„Ga maar eens boven kijken,” zei Jeen. „Jullie bedjes zijn al gespreid.”

„Loop even mee,” zei moeder. „De kinderen kunnen 't alleen niet vinden.”

Achter Jeen aan liepen ze nog een trap op. Dan kwamen ze op een grote open ruimte, die door beschotten van latten in vieren gedeeld was.

Jeen haalde een sleutel uit zijn zak en ontsloot een deur.

„Dit is onze zolder. Hier slapen jullie,” zei hij.

„Maar dan kunnen die mensen van de andere zolders ons zien liggen,” rilde Uilke.

„Er slaapt niemand van de burens op zolder en zo gauw als het kan timmeren we een paar kamertjes. Moeder heeft nog een grote lap jute en die zal zij tussen jullie bedden hangen. We moeten ons maar behelpen.”

Tetje dacht aan haar gezellige kamertje thuis en de tranen sprongen

haar in de ogen. Ze dacht ook aan Beppe en toen begon ze zachtjes te schreien.

Ze drukte haar gezichtje tegen Jeens mouw. „Jeen, ik wil terug,” zei ze.

„Ik vind 't hier ook akelig,” zei Uilke.

Toen haalde hun grote broer zijn roodbonte zakdoek voor de dag en droogde de ogen van zijn zusje.

„Jullie moeten flink zijn, anders maak je 't voor mem zo moeilijk. Zij mag niet zien, dat je gehuild hebt. Nee maar, kom eens kijken. Wat een duiven.”

Voor 't zolderraam was een brede zinken rand en daarop waren een paar prachtige duiven neergestreken.

„Dat zijn duiven van de buurman,” zei Jeen. „De til staat op de veranda.”

Uilke en Tet waren bij het zien van de duiven hun verdriet alweer vergeten. Ze gingen naar beneden en Jeen wees hun, hoe ze op het balkon konden staan en de duiven van de buurman konden zien.

Hun buurjongen Kees, die erg trots op zijn duiven was, vroeg aan zijn moeder, of die „nieuwe kinderen” niet mochten komen kijken. Dat mochten ze, maar ze moesten hun klompen uittrekken, als ze over het mooie kleed liepen.

Toen Uilke en Tetje terugkwamen, raakten ze niet uitgepraat over de duiven en al het moois, dat buurvrouw bezat.

„Er staat een echt zilveren servies op tafel,” zei Tetje, „en er ligt geen zeiltje op tafel maar een echt kleed.”

„Dat zilveren servies zal wel van nikkel zijn,” zei vader, „en wat de rest aangaat, alles kan niet ineens, kinderen. Op den duur krijgen wij 't ook mooier in huis.”

Moeder knikte, maar dacht voor de zoveelste keer aan haar dorpje, waar ze zo gelukkig was geweest.

HOOFDSTUK 11

KEES EN ZIJN DUIVEN

Slapen in het nieuwe huis was het allerakeligste, wat Uilke en Tetje konden bedenken. Als je in bed lag, zag je aan de ene kant het bruine juten gordijn en aan de andere kant keek je door het houten traliewerk over de grote zolderruimte van de andere burens.

Een keer was er een buurman naar zolder gekomen om houtjes te hakken. Hij had een praatje willen maken, maar de kinderen waren allebei diep onder de dekens gekropen. En die nare treinen maakten je telkens wakker.

's Morgens was 't wel leuk op hun slaapzolder. Dan schoven ze het raam hoog op en dan leunden ze saampjes naar buiten en keken naar de spoorbaan. Ieder ogenblik ging er een trein voorbij.

Vlak bij hun huis was een overweg en de overwegwachter sloot dan de bomen. Die overwegwachter had een houten been, en Tinus zijn grote kater, had geen houten been, maar hij miste toch een poot. Dikwijls stak hij de rails over en dan hipte hij zo grappig op zijn drie poten.

Maar hij kon best uit de voeten komen hoor. Kees zei, dat hij altijd op vogeltjes loerde en dat je o zo voorzichtig moest zijn met je duiven.

O, die duiven van Kees. Ze hipten nu ook weer heen en weer voor het raam.

„Morgen nemen we wat voer mee voor ze,” stelde Uilke voor. „Ze zijn nu nog zo bang voor ons.”

Hè, wat schrok Tetje me daar. Daar kwam Kees het zolderraam uitkruipen. Ze hadden helemaal niet gehoord, dat hij de trap opgekomen was.

„Måg je op 't dak klimmen?” vroeg Uilke.

„'t Is niet gevaarlijk. Dat zinken dak is zo breed en ik blijf hier zitten. Zeg, wanneer gaan jullie naar school?”

„Maandag voor 't eerst, maar vader gaat eerst naar de bovenmeester toe.”

„De bovenmeester?” vroeg Kees. „Wie is dat? Of bedoel je de hoofdonderwijzer? Jullie gaan toch zeker met mij mee naar school?”

„Dat is heel ver weg, hè?”

„Ik moet wel een half uur lopen en 's middags moet ik overblijven, maar dat is juist leuk, joh. Dan ben je helemaal alleen in de klas en je mag een leesboek nemen en allerlei karweitjes opknappen voor mijnheer. Borden schoonmaken en bloemen water geven en 's zomers gaan we naar een park, dat vlakbij is. Dan voeren we de eenden en de herten.”

Daar kwam Tjitske de zoldertrap op.

„Zo,” zei ze, „zijn jullie nog niet aangekleed? Je boterhammen staan al klaar.”

Kees lokte zijn duiven en kroop door zijn eigen zolderraam naar binnen.

„Vraag maar aan je moeder of het mag,” riep hij nog eens.

„Wat moeten jullie aan moeder vragen?” vroeg Tjitske.

„Of we met hem naar school mogen. Hij zegt, dat het zo'n fijne school is.”

Moeder keek bedenkelijk, toen Tjitske de vraag overbracht.

„Die school is veel te ver weg. Je moet twee maal een drukke weg oversteken. Onze kinderen zijn dat niet gewend,” zei ze.

„Is er dan geen andere school in de buurt?”

„k Zal wel eens vragen,” zei moeder.

Het vrouwtje uit de waterstokerij hielp moeder terecht. Ze zei, dat er heel dichtbij een erg mooie en grote school was. Een christelijke school.

„O, een christelijke school,” herhaalde moeder.

„Heb je daar wat op tegen?” vroeg het vrouwtje.

„N... nee, dat niet,” zei moeder, „maar onze kinderen zijn zo'n school niet gewend.”

„Dan wordt het tijd, dat ze er eens naar toe gaan,” zei het vrouwtje.

„Een mens denkt niet zo aan al die dingen. Ik ben wel in de kerk getrouwd.”

„Ja, ja,” zei het vrouwtje knikkend, „trouwen in de kerk en meer niet. Foeil Misschien heeft God jou en je gezin wel naar de stad gestuurd om de weg naar Hem terug te vinden. Stuur je kinderen alvast maar naar die school.”

Zo stapte vader naar de christelijke school. Buurvrouw was wel te-leurgesteld.

„Ik had zo gehoopt, dat Kees gezelschap zou krijgen,” zei ze. „Maar eerlijk is eerlijk, 't is een drukke weg en op die christelijke school zullen de kinderen ook niets kwaads leren.”

Kees keek sip, maar Uilke zei, dat er na schooltijd toch zeker genoeg tijd overbleef om te spelen samen.

HOOFDSTUK 12

DE NIEUWE SCHOOL

Maandagmorgen.

„Dat zal een stille dag voor me worden,” had moeder gezegd. „De kinderen naar school en de drie groten aan 't werk. Foei, foei, wat zal ik me eenzaam voelen.”

Uilke en Tetje waren met zorg aangekleed. Tetje mocht de nieuwe jurk aan, die Beppe had gemaakt.

„Je moet er niet wild mee zijn,” zei moeder, „dan kun je er lang wat aan hebben.”

„Is hij niet te lang? Hij raakt de grond,” zei Tetje.

„Ja, omdat je nu achterover hangt om te kijken. Maar hij blijft wel een handbreedte boven je klompen. Beppe heeft hem niet zo kort gemaakt. Je groeit er anders zo gauw uit.”

Moeder vlocht ook Tetjes haren in een lange vlecht. Aan 't eind draaide ze een veterbandje mee. Dat zat stevig.

„Die pijpen van mijn broek zijn wel erg nauw,” vond Uilke. „En ik heb nog geen één jongen met een vest gezien.”

„'t Is keurige stof, dat ziet iedereen,” vond moeder. „Haal je kousen op. Ze zakken een beetje af.”

Moeder keek haar tweetal na. Ze zagen er netjes uit, zoals ze daar wegklepperden op hun geschuurde klompjes. Geen lap en geen gat. Maar de kinderen, die in hele troepjes naar school gingen, dachten er anders over. Ze stootten elkaar aan en giechelden over die boertjes. Toen ze vlak bij de school kwamen, werd het nog erger. Een van de jongens botste met opzet tegen Uilke aan en riep met een gekke verdraaide stem: „Waor binne de keuje?”

Tetje hield Uilke bij de mouw vast. Haar broertje was zo driftig. „Zeg maar niks, hoor. Als we hier een poosje zijn, wordt alles anders.”

„'t Komt door onze kleren,” zei Uilke en hij keek naar de sportkousen en de korte broeken van de andere jongens.

Tetje kreeg de tranen in de ogen. Ze zag ook heel goed, dat die

meisjes er anders uitzagen. Ze droegen korte wijde rokjes tot even over de knieën en er was bijna niemand, die nog lange haren had. Bij het hek bleven ze staan, maar toen kwam direct een vriendelijke meneer naar hen toe.

„Ik denk dat ik wel weet wie jullie zijn,” zei hij. „Jullie zijn die nieuwe kinderen uit Friesland, hè? Vinden jullie het erg, als jullie nu allebei in de vierde klas komen? Hoe heten jullie? Tetje en Uilke? Uilke moet eigenlijk een klas hoger zitten, maar in de vierde klas is de meeste plaats en we zullen eerst maar eens zien, wat jullie kennen, hè?”

De onderwijzer nam hen mee naar zijn kamertje en liet ze daar blijven tot de school aan was. En toen bracht hij hen naar een klas. O, wat was dat een mooi lokaal. Er hingen prachtige platen en de banken glommen van nieuwigheid.

Tetje hield zich aan haar broertje vast. Ze was zo blij, dat ze samen mochten blijven.

De klasseonderwijzer kwam hen tegemoet en gaf hun een hand.

Toen de hoofdonderwijzer weg was, zei hij: „Jongens en meisjes, dit zijn twee nieuwe kinderen. Ze heten Uilke en Tetje Sietsema. Ze komen uit Friesland en jullie moet maar maken, dat ze 't hier erg prettig vinden. En waar zullen we jullie nu neerzetten? Tetje, ga jij maar eens naast Elsje Goudappel zitten. Zij heeft ook zo'n mooie vlecht net als jij. En Uilke krijgt een bank alleen, achter in de klas. En nu eerbiedig, kinderen.”

Eerbiedig... dat betekende ogen sluiten en handen vouwen, net als bij de boer. Mijnheer ging ook praten tegen Iemand, die je niet kon zien.

„En nu gaan we het psalmversje opzeggen, dat we hebben moeten leren. Uilke en Tetje hoeven alleen maar te luisteren. Elsje, begin maar eens. Maar denk eraan, niet afraffelen.”

Elsje ging voor de klas staan en schudde haar korte blonde vlecht. Tetje gluurde op zij en zag, dat er een mooie lichtblauwe strik aan die vlecht zat, waaronder een grappige pijpekrul uitkwam.

Zij begon het versje op te zeggen:

„Ik steun op God, mijn toeverlaat,
Dies heb ik niets te vrezen:
Wie God vertrouwt, dien deert geen kwaad,
Uw tent zal veilig wezen.
Hij zal zijn engelen gebiën,
Dat z'u op weg bevrijden:
Gij zult hen in gevaren zien
Voor uw behoud'nis strijden.”

Tetje luisterde aandachtig. Nee, ze begreep niet goed wat de woorden van het versje betekenden. Vooral niet, waar Elsje zei: Uw tent zal veilig wezen. Niemand woonde toch in een tent!

Al de kinderen moesten het versje opzeggen. Sommigen haperden. Drie kregen een standje, maar de meesten konden het vlot opzeggen. Toen de hele klas een beurt had gehad, moesten ze allemaal het versje zingen. Tetje vond het jammer, dat ze de wijs niet kende, want ze wist nu de regels van de tent en van de Engelen al uit het hoofd.

Toen ze uitgezongen waren, vroeg mijnheer: „Hebben Tetje en Uilke de psalm wel begrepen? Of hebben ze nog iets te vragen?”

Tetje weifelde even, maar toen zei ze: „Dat van die tent. . .”

Ze kon geen woord meer zeggen, want de hele klas schaterde van de lach.

O, wat werd mijnheer toen boos op de kinderen.

„Wat valt er nu toch te lachen?” vroeg hij. „Het is helemaal niet zo dwaas, dat Tetje graag wil weten wat er precies bedoeld wordt.”

Toen legde hij uit, dat er hier gesproken werd van een tent, omdat de mensen vroeger in tenten woonden, maar dat er nu een gewoon huis mee bedoeld werd.

„Wie op God vertrouwt, Tetje, hoeft nergens bang voor te zijn. Dat staat er in dat vers.”

Toen nam mijnheer zijn boekje en zei, dat ze de volgende week psalm 103 vers één moesten kennen.

Uilke wilde weten, waar dat versje in stond, maar hij durfde het niet meer te vragen. Hij was zo bang, dat de klas weer zou beginnen te lachen.

De kinderen gingen nu rekenen. De onderwijzer zette een som op bord en ieder op zijn beurt mocht die komen uitrekenen. Sommen over meters en liters.

O, die kende Tetje wel en Uilke stak ook telkens zijn vinger op. Tetje vergat al haar verlegenheid, omdat ze de sommen zo goed kende. Maar toen opeens voelde ze, dat haar vlecht vastgehouden werd. Ze rukte even, maar ze durfde niet omkijken.

Ze kreeg een kleur en probeerde nog eens haar vlecht los te rukken. Toen zette mijnheer een nieuwe som op het bord en terwijl hij met zijn rug naar de klas gekeerd stond, liet de jongen achter Tetje, die de vlecht blijkbaar vastgehouden had, plotseling haar haar los. Tetje trok verlegen haar vlecht naar voren, maar toen zaten de bank en haar handen vol inkt.

Elsje stak haar vinger op.

„Mijnheer, Tetjes vlecht heeft in de inktpot gehangen.”

Uilke sprong uit zijn bank op.

„Dat heeft die jongen gedaan, die achter haar zit.”

„Klikspaan,” riep een van de jongens.

Mijnheer tikte met zijn liniaal op de lessenaar en riep: „Stilte, dat heeft niets met klikken te maken. Het is flink van Uilke, dat hij zijn zusje verdedigt en het is een laffe flauwe streek van Govert Noort om een meisje, dat hier voor 't eerst op school is, zo te plagen. Schrijf maar eens honderd keer: Ik moet me op school netjes gedragen.” Met het speelkwartier gingen de kinderen naar buiten. Een paar jongens bleven in een klit om Govert heen staan, maar de meesten speelden krijgertje. Ze lieten Uilke ook meedoen.

Elsje stak haar arm door die van Tetje en trok haar mee naar buiten. „Kom mee, dan gaan we fijn touwtje springen. O, maar jij hebt je klompen aan. Dan raak je zo gauw af, hè? Weet je wat? Dan moet jij maar draaien en trek dan vanmiddag je schoenen aan.”

Tetje begon zich al een klein beetje op haar gemak te voelen. Els zei: „Je moet ook een lint om je vlecht strikken, dan blijft die Govert wel met zijn handen van je haar af.”

„Bij ons op het dorp. . . hadden we nooit een strik.”

„Dat is juist 't fijne van lang haar. Weet je wat? Ik heb nog een lint,

dat om een doosje heeft gezeten. Dat mag jij wel hebben. Ik breng het vanmiddag wel mee.”

Toen Uilke en Tetje naar huis gingen, vonden ze dat het geen prettige school was.

„Ik vraag of ik vanmiddag mijn zondagse schoenen aan mag,” zei Tetje. „Ik kan met mijn klompen niet eens touwtje springen.”

Moeder keek bedenkelijk. Goeie schoenen aan met touwtje springen? Op het dorp ging het toch zo goed op klompen. Wat zouden de zolen slijten.

„Laat ze toch haar schoenen aandoen,” verdedigde Tjitske haar zusje. „Als we een paar weken verder zijn, kopen we sandalen voor haar. Die dragen alle kinderen hier.”

Toen ze die middag op school kwamen, stond Els hen al op te wachten. Ze hield het lintje omhoog en hielp Tetje het vetertje losmaken uit haar vlecht. Ze strikte het handig om Tetjes haar.

„Zo, dat staat veel beter en leuker. Als er meer meisjes zijn, gaan we weer touwtje springen. Jij kan nu ook meedoen.”

Maar toen Tetje in de bocht sprong bleek, dat het touw telkens haar lange rok raakte.

„Doe morgen een andere jurk aan,” stelde Els voor. „Met een korte rok. Deze is ook zo lang.”

„Ik zal wel draaien,” zei Tetje verlegen en bedacht, dat ze geen andere jurk had, die netjes genoeg was om naar school aan te doen. Els was erg aardig voor haar nieuwe vriendinnetje. Tetje vroeg haar ook waar het versje stond, dat ze moest leren en Elsje keek haar verwonderd aan.

„In je bijbeltje natuurlijk,” zei ze. „Je zoekt gewoon de psalmen op en daar vind je het. Wacht, ik zal wel aan mijnheer zeggen, dat je 't niet goed weet.”

Mijnheer luisterde naar 't relaas van Elsje en hield de nieuwe kinderen even bij zich, toen de school om vier uur uitging.

„Jullie hebben thuis toch wel een bijbeltje?” vroeg hij.

Uilke knikte. Tjitske had er immers een van de boer gekregen.

„Nu, dat breng je dan maar mee,” zei mijnheer, „en dan zal ik je wel wijzen waar dat vers staat.”

„We vragen het vanavond aan Tjitske,” zei Uilke.

Maar dat konden ze niet doen, want hun grote zus moest slapen, omdat ze 's morgens om vier uur in de fabriek moest beginnen.

Toen de kinderen de volgende morgen beneden kwamen, was moeder alleen thuis en die wist niet, waar Tjitske het bijbeltje had gelegd. Toch wist moeder raad. Ze pakte de grote trouwbijbel in en gaf die aan de kinderen mee.

„Vraag maar aan meester of 't versje hier in staat,” zei ze. „Maar doe er voorzichtig mee.”

Mijnheer keek met grote verwonderde ogen naar het grote pak, dat Uilke op zijn lessenaar legde. Moest hij daar het versje in opzoeken? Hij schudde het hoofd en zocht even in zijn lessenaar.

„Hier heb ik nog een boekje voor jullie, waar dat versje in staat.

Neem die bijbel straks maar weer mee. Ik kom wel eens bij jullie thuis praten."

Goof, die het gesprek afgeluisterd had, zei half hardop: „Die jongen weet helemaal niks van de bijbel af."

Mijnheer keek hem streng aan.

„Als jij er dan maar veel van weet, Goof. Kom maar eens voor de klas en vertel ons het verhaal, dat ik de vorige keer verteld heb.

Goof stond te stotteren en hij kreeg een ferm standje. Een andere jongen moest het van hem overnemen en toen begon mijnheer aan een nieuw verhaal.

HOOFDSTUK 13

HEB UW NAASTE LIEF

Tetje ging netjes zitten. Nu kwam het allerfijnste van de hele dag. Ze kregen een vak, dat ze op de dorpsschool nooit gehad hadden. Mijnheer ging een verhaal vertellen over de Here Jezus, de Zoon van God.

O, dat was allemaal zo mooi, maar zo vreemd. Mijnheer vertelde dingen, waar Uilke en Tetje nog nooit van gehoord hadden. Er kwamen wel dikwijls moeilijke namen en woorden in voor. Die schreef mijnheer dan op het bord.

Maar nu hing mijnheer een plaat voor de klas. Op die plaat zag je een ezel en daarnaast lag een zieke man op de grond. Een andere man in heel vreemde kleren liet die zieke man drinken.

Mijnheer begon te vertellen van die plaat. Hij vertelde, dat die man op de weg door rovers overvallen was. Hij woonde in Palestina en was een Jood. Die rovers hadden hem alles afgenomen en zo geslagen, dat hij neerviel aan de kant van de weg. Hij bloedde uit veel wonden en had zo'n dorst.

Toen kwam er eerst een priester aan en die wilde hem niet helpen, omdat hij bang was, dat die rovers nog in de buurt waren en hem

dus ook konden overvallen. En die priester was nog wel een dienaar van God.

Daarna kwam er nog iemand voorbij: een Leviet en zo'n Leviet werkte in het huis van God, dat tempel heette. Ja, die zou toch wel meelij hebben en helpen. Maar nee hoor, hij liep hem ook al voorbij. Hij moest immers op tijd in de tempel zijn om God te dienen. Maar toen kwam er voor de derde keer iemand voorbij en dat was een Samaritaan. Die Samaritanen hadden altijd ruzie met de Joden. Nee hoor, die vreemde man zou natuurlijk helemaal niet blijven staan om de arme gewonde te helpen.

Doch die vreemde man, die helemaal niets van God afwist, sprong van zijn rijdier en hielp de gewonde. Hij gaf hem te drinken en tilde hem op de ezel en bracht hem naar een herberg.

O, wat een prachtig verhaal. Maar het was niet echt gebeurd. Dat was een verhaal, dat de Here Jezus verteld had, toen hij nog op aarde was.

En waarom had hij het verteld? Om de mensen te leren, dat je altijd net eender moest doen als die Samaritaan. O, je vond natuurlijk geen mensen aan de weg, maar je moest elkaar helpen en vriendelijk zijn, zelfs als je niet van elkaar hield. Je moest je naaste liefhebben. Tetje zuchtte ervan. Wat was dat weer een fijn verhaal geweest.

„En nu schriften voor je.”

Tetje bukte zich om haar schrift uit haar vakje te halen. Ze bladerde erin en zag, dat er getekend was op het vloeitje. Maar dat had zij niet gedaan! Dat wilde mijnheer niet hebben.

Els zag ook, dat er op het vloeitje geknoeid was.

„Wat staat erop?” vroeg ze.

„Oooh. . .” Elsje las mee en hield van schrik de hand voor de mond. En geen wonder. Op het vloeitje stonden twee poppetjes getekend. Ze droegen klompen en hadden gekke lange kleren aan. Het ene poppetje had een vlecht, die gek in de hoogte stond en er stond onder: „Hier heb je Griet en daar heb je Bram. Ze komen samen uit Monnikendam.”

En alsof dat nog niet genoeg was, stond er met grote letters onder: Tetteretet — Oehoe.”

De bedoeling was duidelijk. Oehoe was de roep van de uil. Het was dus een bespotting van Uilkes naam.

Mijnheer was in een paar stappen bij Tetjes bank. Hij nam het vloeitje op en keek heel boos.

„De hele klas moet nablijven,” zei hij. „Uilke en Tetje kunnen naar huis gaan.”

Toen de twee bespotten kinderen weg waren, hield mijnheer het vloeitje omhoog.

„Ik weet niet wie dat gedaan heeft en ik wil het niet weten ook, want ik zou misschien zo boos op de dader worden, dat ik het nooit kon vergeten. Denk je eens in. Daar komen twee kinderen uit een ver, vreemd dorp. Alles is nieuw voor hen en daar worden ze gesard en geplaagd door een stuk of wat laffe kinderen.

Willen jullie nu nog eens denken aan het verhaal, dat ik jullie vanmorgen verteld heb? Meer wil ik er niet over zeggen. Maar denk eraan, dat ik het niet goed zal vinden, dat deze kinderen lastig gevallen worden. Ze zijn nog nooit op een christelijke school geweest en op een christelijke school moet je toch proberen zo te zijn als de Here Jezus het graag wil hebben.”

Uilke en Tetje waren samen naar huis gegaan.

„Wat stond er op dat vloeitje?” vroeg Uilke.

Tetje haalde de schouders op. „k Weet de woorden niet meer, maar wij stonden erop uitgetekend, heel gek.”

„Dat heeft Goof natuurlijk weer gedaan,” zei Uilke. „Als ik hem toch in mijn handen krijg. . . k Wou, dat we maar met Kees meegegaan waren naar school.”

„Maar dan hadden we geen verhalen gehoord over de Here Jezus.” Uilke zweeg. Dat was waar. Op die andere school kreeg je geen mooie verhalen, maar de kinderen plaagden je misschien ook niet. „Het komt alleen door die nare kleren,” zei Tetje. „Ik vraag aan mem een andere jurk.”

„Ik zou ook wel een andere broek willen hebben, maar mem heeft toch geen geld.”

Nee, moeder had ook geen geld, maar Tjitske en Jeen wel. Die

hadden wat geld bij de boer overgehouden en die zeiden, dat de kinderen hier andere kleren moesten hebben en dat zij er wel voor zouden zorgen. Ze konden het in de stad vlug genoeg terug verdienen.

Zaterdag — als de grote broer en zus vrij waren — zouden ze naar de stad gaan en dan zou je wel eens zien, of Uilke en Tetje geen stadse kinderen konden worden.

HOOFDSTUK 14

UILKE EN TETJE WORDEN STADSE KINDEREN

De kinderen gingen voor 't eerst naar de stad met hun broer en zus. Er was verschrikkelijk veel te zien, maar Jeen en Tjitske wilden, dat Uilke en Tetje hun een arm gaven, want je zou elkaar in de drukte maar zó kwijt raken. Ze hadden zelf moeite met het oversteken bij de verkeerslichten, want als je ook maar even te laat was, had je kans om in het drukke verkeer terecht te komen.

En de winkels! Om kleren te kopen hoefde je heus niet winkel in, winkel uit te gaan. Tjitske ging voor Tetje uitkijken en Jeen kocht voor Uilke.

Tetje kreeg een mooi donkerblauw jurkje met gekleurde steeltjes versierd. De grote zus kocht er een paar korte kousen bij en sandalen met rubberzolen. Ze kreeg een haarstrik ook. Ze mocht er zelf een uitzoeken uit een bak vol strikken.

En Uilke? Die kreeg een manchesterpak met kniekousen en een vlotte blouse. En precies dezelfde sandalen als zijn zusje.

Alle kleren werden in twee dozen gepakt en Uilke en Tetje wilden ieder een doos dragen.

En toen kwam er nóg een verrassing, want Jeen en Tjits vonden, dat ze zèlf ook wel wat van hun eigen geld mochten genieten. Ze hadden zin in ijs met slagroom en dat wilden ze nemen ook.

Tjitske plaagde de kleintjes eerst en zei, dat ze maar bij de uitgang moesten wachten tot zij en Jeen klaar waren met het oplepelen

van dat ijsje, maar ze mochten toch fijn mee naar boven in de lift en ze kregen ieder ook een ijsje.

Uilke en Tetje kwamen niet uitgekeken, want die ijssalon was boven op het warenhuis. Ze noemden het de daktuin en je kon over de hele stad heen kijken.

Toen ze weer beneden waren, danste Tetje met de doos aan de hand over de straat en riep: „Nu vind ik het pas fijn in de stad.”

„Pas maar op,” vond de grote zus, „en houd mij weer goed vast, want je raakt elkaar hier gemakkelijk kwijt.”

Ze gingen met de tram naar huis en toen ze thuiskwamen, wilde moeder direct de dozen uitpakken, maar dat mocht niet. Tjitske nam de kinderen mee naar de voorkamer en hielp hen bij het verkleden. Moeder sloeg de handen ineen.

„k Zou mijn eigen kinderen niet meer herkennen,” zei ze. „Ja hoor, nu zijn jullie pas echt een paar stadse opscheppertjes geworden. Denk eraan, dat je zuinig op die pakjes bent, want ze zullen wel niet zo sterk zijn als de vermaakte kleren van Beppe.”

„Over Beppe gesproken.” Moeder wees op een envelop, die op de schoorsteen stond. „Een brief . . . een brief van Beppe. Lees hem eens voor, Tjitske.”

Tjits nam de brief uit de envelop en las:

„Lieve kinders,

Ik neem de pen op, omdat het mijn goed gaat. En u ook. En de geiten ook, want er is een jonkie bij. En ik heb de brief gekregen en gezien gij nog verlangt naar het dorp. En ik naar u allen, die zich noemt met groeten van alle klanten

Beppe.”

„Och, die oude lieverd,” zei Tjitske en veegde een traan weg. „Je zou zo wel naar haar toe willen vliegen.”

„Laten we dan met Pinksteren gaan,” stelde Tetje voor.

„Zo gauw er een schip met geld in de haven ligt,” zei vader. „En om te beginnen moet ik al één van de pinksterdagen werken.”

„Kan dat nou niet anders?” vroeg moeder. „In het dorp gingen we de tweede pinksterdag altijd wandelen.”

„Ja, in het dorp. . .” Vader keek eens naar zijn handen, waar dikke randen eelt begonnen te verdwijnen. „In het dorp was alles anders. Je verdiende minder en het landwerk was zwaar.”

Toen keek hij naar het reepje lucht, dat tussen de huizen te zien was en hij zuchtte diep, Het was hier wel gemakkelijker voor een mens, maar o, wat kon je verlangen naar de weiden en de sloten en de koeien, die hun goedige koppen zo vertrouwelijk naar je toe konden draaien.

„Vinden jullie 't al prettig op school, kinders?” vroeg hij.

Tetje knikte. „Eerst niet, maar nu worden we net als de andere kinderen en er worden zulke mooie verhalen verteld 's morgens.”

Ja 't zou nu helemaal prettig worden op school.

HOOFDSTUK 15

BUURVROUW GEEFT EEN SLECHTE RAAD

Het was wasdag. Buurvrouw kwam even binnenwippen bij moeder. Dat deed ze wel meer.

„k Heb een kopje koffie voor je meegebracht,” zei ze, „anders neem je weer niets. Ga nu eens even zitten.”

Moeder keek naar haar waskuip, die nog vol goed zat.

„Die overalls van mijn man zijn ook zo vuil,” zei ze. „Ik schrob er al zo lang op.”

Buurvrouw boog zich iets naar voren en zei: „Mens, wie wast er nu nog op zo'n ouderwetse manier? Je moet een wasmachine kopen.” Moeder schoot hartelijk in de lach.

„Heb je mijn kinderen vanmorgen naar school zien gaan? Je verdient geld in de stad, maar je geeft veel uit ook. Dacht u, dat ik zo maar een paar honderd gulden had voor een wasmachine?”

„Die hoeft u helemaal niet te hebben,” zei buurvrouw. „U geeft

iedere week een rijksdaalder en u krijgt een wasmachine thuis. U hebt drie mensen die verdienen. Als ik u was, zou ik er een radio bij nemen ook. Jullie werken hard en de kinderen mogen best eens een verzetje hebben. U kunt het geld van Tjits wel helemaal besteden om de boel eens te vernieuwen. Kijkt u eens bij mij rond. Dacht u, dat ik dat allemaal ineens gekocht had? Nee hoor, iedere week een paar rijksdaaldertjes en je krijgt alles zo maar vanzelf.”

Moeder wilde er niets van horen, maar die ondeugende buurvrouw stuurde haar zo maar iemand op het dak, die haar van alles wilde verkopen.

Moeder zei, dat ze eerst eens wilde overleggen met vader en haar kinderen. En die slimme mijnheer zei, dat hij dan vast de radio zou brengen. Als vader zo niet wilde kopen, kon hij het toestel wel weer terug laten halen.

Niemand wilde graag op deze manier kopen, maar toen de radio er stond was het zo heerlijk. Je had muziek en kinderuurtjes. . . Nee, de radio ging niet meer terug.

Er kwam nog meer. Er kwam een wasmachine en een nieuw vloerkleed en ook een haard. Het geld, dat Tjitske verdiende, kon best gemist worden voor die dingen. Iedereen kocht zo in de stad.

Maar als Tjitske nu eens ziek werd? Jawel, Tjitske was gezond en sterk, maar als ze nu eens ziek werd?

Och, als ze ziek werd, kreeg ze ziekgeld en. . . Nou ja, iedereen kocht toch zo.

Het zou niet lang duren, of het zou in hun huis even mooi zijn als bij de bureu.

HOOFDSTUK 16

DAT WAS OP HET NIPPERTJE

„Moeder, mag ik vanmiddag met de jongens van school mee?”

Mem fronste het voorhoofd. Ze had veel liever, dat Uilke maar met Kees in de buurt speelde.

„Kees mag ook mee,” zei Uilke. „We gaan met z'n zessen. Een van de jongens uit onze klas heeft een oom, die portier is op een werf.” „Als je maar goed uit je ogen kijkt,” zei mem, „en geen waaghalzerij uithaalt. Zou je je klompen niet aandoen?”

„Niemand draagt klompen en ik zal heus wel voorzichtig zijn,” beloofde Uilke.

Kees en hij stapten die middag samen naar de plaats, waar hij en zijn makkers afgesproken hadden. De jongens begroetten hen met Indianengekrijs.

„Ha, die Uil,” riep Frans Klavers.

Ze noemden hem Uil, maar het klonk niet als een scheldwoord. Ze hielden nu van de hartelijke ronde jongen uit het hoge noorden.

„Dit is mijn buurjongen, Kees, die ik zou meebrengen,” zei Uilke. „Hij gaat op een andere school.”

Ze wandelden langs de havens. O, wat was daar veel te zien. Schepen die zo vreselijk hoog waren, dat je pijn in je nek kreeg, als je naar boven keek.

De jongens troffen het niet. De oom van Frans Klavers had het veel te druk om met hen mee te gaan.

„Mogen we dan alleen gaan?” vroeg Frans.

„Als je maar geen kattekwaad uithaalt,” zei de portier. „Kom niet te dicht bij het water.”

Kom niet te dicht bij het water. Zeg dat maar eens tegen jongens, als er een binnenhaventje is, waarin heerlijke balken drijven.

„Hè, wat zou ik er graag even op lopen,” zei Frans, „maar we hebben beloofd. . .”

„We zijn toch zeker geen kleine kinderen,” spotte Govert, die er ook bij was. „Die balken zullen er heus niets van krijgen, als we er eens over lopen.”

„Die balken niet, maar wij wel,” vond Uilke.

„Ik heb er wel honderd keer over gelopen,” snoefde Govert. „Je wipt gewoon van de ene balk op de andere. Ze liggen vlak bij elkaar, kijk zo!”

Voor de andere jongens hem konden tegenhouden, was hij op de

balken gewipt en werkelijk handig balanceerde hij van de ene balk op de andere.

„O, als 't op durven aankomt,” zei Frans. „Ik heb er ook dikwijls genoeg over gelopen.”

De andere jongens bezweken ook voor de verleiding. Kees bleef met Uilke aan de kant staan.

„k Zou het ook wel eens willen proberen,” zei Uilke.

„Doe 't maar niet, joh.”

„Die twee bloedjes durven niet,” riep Goof.

„O, als je dat denkt,” zei Uilkes buurjongen en wipte achter de andere jongens van balk tot balk.

Uilke was nu de enige, die nog aan de kant stond. Maar hij hunkerde ernaar om ook eens eventjes over de balken te lopen.

Toen ze allemaal op de kant stonden, zei Frans: „’t Is nou zo sneu voor Uilke, dat hij ’t niet even geprobeerd heeft.”

„Laat hij dan eventjes over een paar balkjes heen en weer lopen. Hier vooraan ligt een brede balk.”

Uilke liep al naar de waterkant. Bang was hij niet. Hij had ook wel eens over zo’n brede balk gelopen om de overkant van een sloot te bereiken. Voorzichtig schoof hij op de balk voorwaarts.

„Ik zal hem wel vasthouden,” riep Goof.

En toen gebeurde het. Om te plagen trapte de valse jongen zo hard op de balk, dat hij heftig in beweging kwam.

Uilke, die hier niet op bedacht was, gleed pardoos van het stuk hout en kwam in het water terecht. Gelukkig kon hij zich vasthouden aan de balk, maar hij was kopje onder gegaan en gilte van angst. Op dat geroep kwamen de mannen toelopen. Ook de oom van Frans. Het kostte niet veel moeite de drenkeling op ’t droge te brengen, maar toen kregen ze ervan langs.

„Dat noemen de heertjes woord houden. Jullie komt nooit weer op de werf. Alsjeblieft, daar staat die jongen druipnat en wel. Hoe moet hij naar huis komen?”

Uilke huilde van schrik en keek om naar het water.

„Ik ben mijn ene sandaal verloren,” zei hij.

„Die kunnen we toch niet meer vinden,” snauwde de portier. „Ik zal eens zien of er geen auto naar de stad rijdt.”

Toen de portier weg was, deed Kees een stap in de richting van Goof en zei: „Jij hebt die balk een duw gegeven, lelijke valsaard. Ik heb ’t zelf gezien.”

„’t Was per ongeluk,” zei Goof.

„Ja, we kennen je,” schimpten de andere jongens. „Jij hebt altijd van die ongelukjes.”

De portier was teruggekeerd en riep: „Vooruit, scheer je weg van de werf. Er staat een oliewagen klaar, die naar de stad gaat.”

Huiverend kroop Uilke in de cabine. Kees mocht ook meerijden. De andere jongens moesten lopen.

Och, wat schrok moeder, toen Uilke doornat thuiskwam. Hij moest zich onmiddellijk verkleeden.

En toen, terwijl Kees het verhaal deed, kwam de onderwijzer het lang beloofde bezoek brengen. Kees was juist midden in zijn verhaal. „Zo, zo, hebben de jongens weer eens ondeugende streken uitgehaald? vroeg mijnheer. „En hebben ze deze jongens meegenomen? Mag ik de namen eens even hebben?”

Uilke moest de namen noemen en Kees vertelde in zijn boosheid ook, hoe het kwam, dat Uilke in het water gevallen was.

„Zo, zo, is Govertje weer eens aan de gang geweest? Dat Govertje zullen we morgen eens extra onder handen nemen.”

Toen moeder wat van de schrik bekomen was, werd er nog even over school gepraat.

„Soms vind ik het jammer, dat ik de kinderen niet naar de andere school heb gestuurd,” zei moeder eerlijk. „Die Kees van buurvrouw is altijd aardig voor onze kinderen, maar die . . . die Goof.”

„Dat is er ook maar één,” zei mijnheer. „En ik beloof u, dat we dat heertje in de gaten zullen houden.”

Toen was moeder gerustgesteld. Mijnheer vertrok en beloofde nog eens terug te komen.

De jongens, die Uilke hadden meegenomen, kregen een flink standje, maar Goof kreeg een portie strafwerk, waar hij een hele week genoeg aan had. Hij moest vijfhonderd maal schrijven: Ik mag bij het spel geen valse streken uithalen en zo mijn vrienden in gevaar brengen.

Goof mopperde en zei, dat hij altijd de schuld kreeg. Maar was hij geschrokken van het ongeluk? Helemaal niet. Hij was woedend en nam zich voor die boertjes van buiten nog eens een poets te bakken, maar dan zo, dat niemand het in de gaten had.

HOOFDSTUK 17

MOEDER IS ZIEK

Moeder was ziek. Ze lag in bed en dat was op het dorp nog nooit gebeurd. Eerst had ze koorts gekregen en wat hoofdpijn en ze had

niet willen hebben, dat de dokter geroepen werd. Het huishouden rolde toch wel.

Uilke en Tetje wasten af, buurvrouw kookte en Tjitske deed de was. Ja, Tjitske was dikwijls 's avonds om acht uur nog aan het plassen. Na een paar dagen probeerde moeder op te staan en toen viel ze maar zo neer. Buurvrouw vond haar en die waarschuwde meteen de dokter.

Deze kwam en trok een bedenkelijk gezicht. Hij vroeg van alles aan moeder en toen bekende moeder, dat ze zich al zo lang niet goed had gevoeld.

Dokter zei, dat Tjitske thuis moest komen, want dat moeder een hele tijd zou moeten rusten.

Tjitske. . . Toen de dokter weg was, keek moeder naar haar mooie meubeltjes en de radio. Tjitske kòn niet thuishkomen. Ze moest geld verdienen om al die mooie dingen te kunnen betalen.

Vader wist er geen raad op. „Als Tetje en Uilke maar verzorgd werden,” zuchtte moeder. „De groten kunnen zich gemakkelijker redden.”

„Als we nog op het dorp woonden, konden we naar Beppe gaan,” zei Tetje en er kwam een groot verlangen in haar ogen, toen ze dacht aan het gezellige kamertje met de hoge bedsteden achter het winkeltje van Beppe.

„Maar waarom zouden ze niet een weekje of wat naar het dorp terug kunnen?” vroeg Jeen.

„En waar moet het reisgeld vandaan komen en moeten de kinderen niet naar school?”

„Ik heb mijn zakgeld niet nodig en ik heb alweer een spaarpotje, waar het reisgeld best af kan. Ik ga ze 't eind van de week wel naar Beppe brengen.”

„En de school?”

„Wel, dat is zo eenvoudig als 't maar kan. Ze stappen de school weer binnen op 't dorp en nemen hun oude plaatsjes in. Als ze tenminste willen. . .”

Of ze wilden?

Ze kwamen opgetogen de klas binnen en vertelden, dat ze fijn uit logeren gingen naar hun oude dorp. Meester vroeg hoe dat dan kwam.

„Moeder is ziek,” vertelde Tetje en keek opeens bedroefd. Ja, dat was niet prettig.

En wat deed mijnheer toen? Toen hij die morgen bad, vroeg hij aan de Here Jezus, of Hij de moeder van Tetje en Uilke beter wilde maken.

Tetje begreep er niet veel van. De Here Jezus leefde toch niet meer. Maar mijnheer vertelde juist die morgen over een blinde man, die door de Heiland genezen werd en mijnheer zeide, dat de Here nu nog hetzelfde kon doen, want dat Hij nu in de Hemel was en altijd naar een gebed luisterde.

Die middag vertelde Tetje alles over de Here Jezus aan moeder en ze vroeg, waarom zij thuis toch nooit baden.

Moeder kreeg een kleur en plukte aan de dekens en toen zei ze, dat ze het altijd zo druk gehad hadden in het leven en dat ze nu eigenlijk de Here Jezus maar vergeten hadden.

„Maar als u wèl bad, zou u kunnen vragen of u beter werd. Mijnheer heeft het ook gevraagd.”

„Bid jij dan maar voor mem,” zei moeder en streek haar dochtertje over het haar.

Die avond knielden Tetje en Uilke voor 't eerst op hun slaapzolder en vroegen of moeder weer beter mocht worden.

Op school hadden ze de weg naar de Here Jezus gevonden.

Ja, 't was toch maar goed, dat ze naar de stad waren gegaan.

HOOFDSTUK 18

HELP! HELP!

Uilke en Tetje waren de laatste vrijdagmiddag op school. De volgende dag zouden zij vertrekken. Beppe had geschreven, dat ze 't heerlijk vond, als de kinderen bij haar zouden komen logeren.

Nu nog alleen maar handwerken en dat was fijn. De jongens van de klas gingen naar een ander lokaal om daar te rekenen en de meisjes mochten werken aan een mooi zakdoekje.

Tetje veegde haar handen telkens aan haar kousen af. Ze had zulke klamme handen en daar werd je zakdoekje zo vuil van. Ze stak haar vinger op en vroeg, of ze naar de gang mocht om haar zakdoek uit haar mantelzak te halen.

De handwerkjuffrouw knikte wat ongeduldig. 't Duurde ook zo lang, eer die kinderen stil aan 't werk waren.

Tetje ging de gang op en voelde in haar mantelzak. Ze vond haar zakdoek wel, maar wat was dat? Er zat een balletje wol onder de zakdoek. Maar dat balletje wol bewoog... O, het was een muis.

Tetje was niet bang voor muizen. Ze had er op het dorp zo veel gezien. Ze keek naar het kleine diertje, dat bang en ineengekrompen op haar hand zat. Waar zou ze het heenbrengen? Ze keek eens naar de buitendeur. Nee, die zat altijd op slot.

Er zat voor Tetje niets anders op dan het muisje mee naar binnen te nemen. Straks kon ze het diertje dan wel naar buiten brengen. Natuurlijk mocht je geen muizen mee naar binnen nemen, maar dat hoefde ook niemand te weten.

Ze liep terug naar de klas en kreeg om te beginnen een standje van de juffrouw.

„Foei Tetje, wat ben je toch lang op de gang blijven hangen. Ga maar weer vlug aan 't werk.”

Tetje liet zich in haar bank glijden en borg haar hand met het muisje even in haar vakje. Toen juf niet keek, opende ze haar naai-doosje en zette het diertje erin. Toen begon ze ijverig aan haar zakdoekje te werken.

Ze moest, terwijl ze werkte, al maar aan het kleine diertje denken. Hoe zou het in haar zak gekomen zijn? Het was er zeker ingewipt, omdat het bang was geworden voor al die kinderen.

Waar zou ze hem nu loslaten? Ze wist in de hele stad geen enkel grasperkje te vinden. Als ze het diertje in de straat neerzette, dan kwamen er misschien poezen of mensen, die het kwaad zouden doen, want mensen hielden niet van muizen.

Ze zou het maar meenemen naar huis en aan Uilke vragen, of ze hem niet mee konden nemen naar het dorp. Daar was ruimte genoeg. Maar misschien woonde de familie van het muisje in de school. Zijn vader en moeder en broertjes en zusjes. . .

Och, dat arme muisje!

Tetje werkte niet meer aan haar zakdoekje en keek het raam uit. Juf zag het en kwam naar haar toe.

„Onze Tetje schijnt te denken, dat ze vandaag al vakantie heeft,” zei ze niet onvriendelijk. „We zullen eerst eens beginnen om dat draadje weg te knippen.”

En toen gebeurde het!

Juf klapte de naaidoos open en zag de muis. Ze gaf een gil en vloog weg.

Els, die naast Tetje zat, boog zich nieuwsgierig over de naaidoos heen en riep: „O help, help, een muis.”

En in een oogwenk was de klas in rep en roer. Er was maar een enkel meisje, dat in de bank bleef zitten. De meesten gilden en sprongen boven op de bank.

En het muisje? Het werd helemaal beduusd van het licht en het lawaai en het glipte uit de naaidoos over de bank naar de vloer. Toen ontstond er een wild gedrang naar de deur met juf voorop. Er bleven een stuk of drie meisjes met Tetje in de klas en toen het rustig was, lukte het Tetje weer het muisje te vangen, omdat het in een hoekje kroop waar het niet zo vlug uitkwam.

Tetje borg het weer in haar naaidoos en liep naar de deur.

„Het muisje zit weer in de doos,” zei ze zacht.

„Brenghet hier en maak het dood,” zei juf. „Ik kom niet in de klas als dat griezelige dier niet weg is.”

„Het is heus niet nodig, dat ik het doodmaak, juf. Ik stop het om vier uur weer in mijn mantelzak.”

„In je mantelzak? O, jij naar kind. Dus je hebt het meegebracht naar school?”

Tetje wilde vertellen, dat ze het diertje in haar zak gevonden had, maar juf opende de deur van de klas en gaf Tetje een duw naar

binnen. Tetje bleef met haar schoen achter de drempel zitten en sloeg met haar hoofd op de rand van een bank.

Vreselijk, wat een onheil! Haar tand sloeg tegen haar lip en haar neus begon te bloeden. Beduusd bleef ze liggen.

Op dat moment kwam de klasseonderwijzer de gang op.

„Wat is hier toch aan de hand?” vroeg hij en keek naar de juf.

Toen hij Tetje zag liggen, boog hij zich over haar heen.

„Ze had een muis meegebracht om me te laten schrikken,” hijgde juf, die nog helemaal buiten zichzelf was.

„Tetje? . . . Onze Tetje zou zo baldadig zijn? Daar geloof ik niet veel van.”

„De muis zit anders in haar naaidoos,” zei juf vinnig.

„Daar moet hij dan maar even blijven zitten,” zei mijnheer en droeg Tetje naar het onderwijzerskamertje.

Juf, die spijt had van haar drift, ging met hem mee en waste Tetjes voorhoofd af. Er was nu een grote blauwe buil opgekomen.

Tetje leunde moe en misselijk tegen juf aan.

„Ik wilde het muisje meenemen om het buiten te zetten,” zei ze zacht. „Ik wilde u heus niet zo laten schrikken.”

De juffrouw zweeg. Ze schaamde zich nu wel een beetje, dat ze de boel zo op stelten had gezet voor zo'n klein muisje.

„Zal ik haar naar huis brengen?” vroeg juf.

„Nee,” glimlachte mijnheer, „want ze zal haar muisje wel willen meenemen en u houdt niet van dat gezelschap. Uilke moet maar meegaan en die zal dan de naaidoos ook wel dragen. Kun je wel lopen, Tetje?”

Tetje knikte. Ze was nog al erg moe en duizelig, maar lopen kon ze toch wel.

Moeder schrok heel erg, toen Tetje thuiskwam. Ze zag zo wit.

„Kom maar wat naast me liggen. Misschien val je even in slaap.”

Dokter, die juist een visite kwam maken, riep: „Nee maar, zijn er nu ineens twee patiënten? Wat scheelt dat kleine meisje?”

Moeder vertelde wat er gebeurd was, maar toen fronste de dokter het voorhoofd en maakte geen grapjes meer.

„In geen geval mag Tetje nu reizen. We moeten even afwachten, of hier geen hersenschudding achter zit.”

Toen de dokter weg was, begon Uilke te huilen. 't Was ook zo'n teleurstelling voor hem, dat hij niet naar Beppe mocht.

Vader kwam thuis en zei, dat hij nu niet alleen om zichzelf moest denken. Hij moest direct een briefkaart naar de post brengen, want Beppe moest bericht hebben en dan moest hij maar bedenken, dat van uitstel geen afstel kwam.

En Tetje? Ze mocht in Jeens bed liggen en de grote broer ging naar zolder. Ze kon nu met moeder praten, maar ze deed het niet. Ze sliep de hele nacht en ze voelde zich al zoveel beter, dat ze best zou kunnen opstaan.

Maar moeder zei, dat ze precies moesten doen wat dokter gezegd had en dat Beppe hen na ontvangst van de briefkaart ook niet meer verwachtte.

's Middags kwam er een verrassing. Toen kwam juf op visite en ze bracht een tros heerlijke druiven mee. Ze zei, dat ze voortaan zou proberen niet meer zo bang te zijn voor zo'n klein muisje, maar dat Tetje toch maar moest beloven, dat ze er nooit meer één mee zou brengen in de klas.

Tetje schudde het hoofd. Nee hoor, als er weer een muisje in haar zak gekropen was, zou ze het laten zitten tot de school uitging.

Zij vertelde, dat Uilke het muisje weggebracht had naar een park. Juf bleef ook nog even praten met moeder. Ze beloofde nog eens gauw terug te komen.

„Die stadse mensen zijn wel aardig, maar ze zijn overal bang voor,” zei vader, toen hij hoorde van het bezoek.

En dat was ook zo.

HOOFDSTUK 19

ZO'N BEPPE TOCH!

Rrrrt. Ongeduldig ratelt de wekker op de stoel voor Beppe's bed. Maar het is helemaal niet nodig, dat die wekker zich zo uitslooft, want Beppe is al lang op.

Glimlachend sloft ze van haar keukentje naar de kamer.

„Foei, foei, wat een lawaai,” zegt ze en zet de wekker af.

Dan gaat ze weer naar haar keukentje en werkt verder aan haar huishoudentje. Ze kneedt deeg voor een krentenbrood. Het fornuis snort al lustig en er staan heel wat pannetjes op te pruttelen. Er staan botjes te trekken en er is al een hele trommel vol met stroopbabbelaars gemaakt.

Ja, Beppe is erg blij, want vandaag zullen Tetje en Uilke naar het dorp komen. Wat is dat heerlijk. Nu merkt het oudje pas, hoe ze haar kleinkinderen heeft gemist. De reden van hun bezoek is niet zo prettig, maar de zieke is alweer aan de beterende hand.

Nee maar, daar werd tegen de ruit geklopt. Zou dat nu al een klant zijn? Die was er dan wel erg vroeg bij.

Nee hoor, het is vrouw Wiersema, die een praatje komt maken. Och, die buurvrouw Wiersema is ook maar alleen. Die is een jaar geleden weduwe geworden en ze is nog zo jong.

„Zo Beppe, wat is u vroeg uit de veren. Alles is toch wel goed?”

„Vandaag komen mijn kleinkinderen toch logeren,” zegt Beppe.

„Mens, mens, je bent helemaal opgeleefd. Ik kende je de laatste tijd niet meer.”

„Ik miste mijn kinderen en kleinkinderen ook heel erg. Zo erg, dat ik 't niet uit kon houden. Maar vandaag komen Tetje en Uilke logeren.”

En dan komt de postbode. Hij reikt Beppe een briefkaart over en zegt: „Ik denk niet, dat u blij zal zijn met dat bericht. Er zijn in de stad nog meer zieken.”

Die postbode! Hij vindt dat een briefkaart best gelezen mag worden en hij steekt zijn nieuwsgierigheid niet onder stoelen of banken.

Maar Beppe krijgt een vreselijke schrik. Ze zoekt naar haar bril en ze heeft zo, dat ze moet gaan zitten.

Buurvrouw leest op Beppe's verzoek het nare nieuws uit de stad. Tetje is een beetje ziek. Niet erg, hoor, maar ze is gevallen en moet nu een dag of wat liggen.

„Gevalen. . . gevallen,” stamelt Beppe. „Als 't maar niet veel erger is dan ze zeggen. Och, mijn lieve kleinkinderen, nu komen ze niet.” Buurvrouw heeft heel veel meelij met Beppe. Ach ja, zij weet wat het is om alleen te zijn.

„Hoor eens, Beppe,” zegt ze, „waarom ga je zelf niet eens bij je kinders kijken. Er zijn nu twee zieken om op te zoeken. U kunt er net zo lang blijven tot de kinderen met u mee kunnen gaan.”

„Naar de stad. . . ik. . . ?” Beppe's gezicht is even heel blij geworden, maar dan kijkt ze weer even bedroefd. „Ach. . . en Fenna dan en het winkeltje. Ik kan het toch niet sluiten?”

„Luister eens, Beppe. 't Is hier geen warenhuis, waar de mensen in- en uitstromen. Voor u weggaat, maakt u mij zo'n beetje wegwijs en ik zal heus de mensen wel aan hun zeep en thee en koffie helpen. Misschien krijgen ze de zakken minder netjes dichtgevouwen en ze zullen wat langer moeten wachten, maar ik zal ze heus geen soda voor suiker verkopen. Ik ben ook nog blij, dat ik wat te doen heb.”

„Als dat kon,” zucht Beppe, „maar o, die reis en mijn kleren.”

„U hoeft niet op stel en sprong te gaan. U wacht tot maandag. Ik help u netjes uw kleren in orde maken en. . .”

„Ik schrijf dat ik kom,” zegt Beppe resoluut, die al half overgehaald is.

„Hè nee,” zegt buurvrouw hoofdschuddend, „dat moet u nou juist niet doen. U moet ze verrassen.”

„Ja, ik zal ze verrassen,” zegt Beppe en haar ogen stralen.

Ze steekt maar meteen van wal. Ze haalt van de beddeplank een ronde blauwe doos, waarin een hoedje zit met een spriet en met keelbanden. En uit de kast neemt ze een pelerine.

„Die is nog van een oude tante van me geweest,” zegt ze trots. „Voel eens, wat een stof.”

Buurvrouw knikt. Ze wil het oudje wel helpen die kleren wat af te

borstelen, maar ja zie je, van zulke antieke kleren kan ze geen nieuwerwetse spulletjes maken.

„k Zou in de stad maar eens wat nieuws kopen,” plaagt zij. „Of hebt u geen geld?”

„Geen geld? Ik heb een aardig spaarpotje, maar daarom hoef ik mijn geld toch niet te verspillen. Het is bijna tien jaar geleden, dat ik uit ben geweest.”

„Maar nu heeft u kinderen in de stad en u zal er wel vaker heengaan.”

„Ze moeten me maar nemen zoals ik ben,” zegt Beppe, „en ik neem niets uit die spaarpot. Je weet nooit waarvoor dat geld nog nodig kan zijn.”

Ja, daar is niet veel tegen in te brengen. Zo hangt Beppes pelerine dan te luchten en worden de reisplannen klaargemaakt.

Beppe zit in de trein. Ze zit in de goede trein, dat weet ze heel zeker. Zij heeft het aan de mijnheer met de rode pet gevraagd en de conducteur, die haar kaartje kwam knippen, heeft het ook gezegd.

Wel drie uren moet Beppe reizen. Het is niet druk in de trein. Tegenover haar zit een dame met een kindje. Die dame heeft haar mantel uitgedaan en haar hoed afgezet, net of ze thuis is.

Wanneer ze hoort, dat Beppe even ver moet als zijzelf, zegt ze: „Als ik u was, zou ik mijn mantel ook afdoen en dat mandje hoeft u toch niet de hele tijd vast te houden.”

„Maar er zitten eieren in en eieren kunnen breken.”

„Dan zullen we ze zo neerzetten, dat ze niet kunnen breken,” zegt de dame en ze zet het klepmandje in het bagagenet. Ze helpt Beppe met alles en als de oude vrouw zo heerlijk voor het raampje zit of ze thuis is, besprenkelt de dame Beppes zakdoek met frisse eau de cologne.

Beppe is vriendelijk terug. Ze zegt, dat de dame twee lekkere appels uit het mandje mag nemen en het kleine meisje krijgt wat van de heerlijke babbelaars, die Beppe mee heeft genomen voor haar kleinkinderen.

Voor de reis ten einde is, weet de vriendelijke reizigster alles van Beppe en zegt meewarig: „En is u nog nooit buiten uw dorp geweest? En weet u helemaal de weg niet in de vreemde stad? Maar dan zal ik zorgen, dat u in de goede tram komt, hoor!”

Wat had Beppe moeten beginnen als die dame er niet was geweest. Het duizelt haar, als ze al die trams en auto's ziet. Ze zou niet eens het station uit kunnen komen, want hoe zou ze ooit aan de overkant van het stationsplein gekomen zijn? Er knipperen rode lichten aan en uit. Auto's toeteren, maar de dame helpt haar in de tram en praat even met de conducteur en die is ook al zo vriendelijk. Die

zegt: „Maak je maar geen zorgen, hoor moedertje. Ik zal u heel-huids afleveren in de straat waar u zijn moet.”

Ting-ting-ting. O, o, wat een griezelige drukte. En daar wonen haar kinderen nu middenin.

Beppe heeft geen rust. Telkens kijkt ze angstig naar de conducteur, maar hoe druk de man het ook heeft, hij knipt telkens een oogje tegen haar en zegt: „Nog niet, moedertje.”

Maar dan eindelijk — Beppe heeft wel twintig minuten gereden — helpt hij Beppe uitstappen.

„Ziezo,” zegt hij, „dit is de straat waar u wezen moet. Als u nu kunt tellen, komt u wel waar u wezen moet.”

Ja, ja, Beppe kan tellen, maar o, wat is die straat lang. Op nummer 103 moet ze zijn, maar dat betekent niet, dat ze bij het honderd en derde huis moet zijn. Ieder nummer is weer onderverdeeld in A-B-C, zodat ze een heel eind moet lopen voor ze er is.

En wat voor huizen. Beppe kijkt er hoofdschuddend naar. De vervelozedeuren hangen open en als je naar boven kijkt, zie je kale trappen en slordige gangen.

En dan staat ze eindelijk voor het huis van haar zoon. Ze moet drie maal bellen. Er komt niemand, helemaal niemand. Beppe is zo moe en zo angstig, dat ze haar mandje neerzet. Ze weet toch zeker, dat ze drie maal moest bellen, want dat moet ze ook op de brieven zetten. Wat moet ze nu doen?

En dan ineens gaat de deur open zonder dat er iemand achter staat en een vreemde stem roept van boven: „Wie is daar?”

„Ikke. . . Beppe,” stamelt het oudje en kijkt naar boven.

„Wie zegt u?” vraagt buurvrouw, die dat vreemde woord niet kent. Zij komt de trap af, maar als ze het ouderwets geklede vrouwtje ziet staan, herinnert ze zich opeens, dat Uilke en Tetje die naam hebben gebruikt voor hun grootmoeder. Dan begrijpt buurvrouw wel, hoe de vork aan de steel zit en ze komt Beppe tegemoet.

„Och me lieve ziel,” zegt ze. „Kom je helemaal alleen uit Friesland om je kinderen op te zoeken? Och, wat zullen ze blij zijn. Er zijn twee zieken en die zijn helemaal alleen thuis. Wacht, laat mij dat mandje maar dragen en houdt u goed vast aan de trapleuning.

Nee, u is er nog niet, hoor. U moet nog een trap op. Wacht, ik zal de zieken eens gauw zeggen, dat u er bent. O, wat zullen ze blij zijn." Of die blij zijn? Ze komen zo maar uit bed en knuffelen Beppe tot haar hoedje met de linten scheef op haar hoofd staat.

„Ik dacht, dat ik zelf maar eens moest gaan kijken,” zegt Beppe. „Tjonge jonge, wat wonen jullie hier hoog. 't Lijkt wel of je in een duiventil zit.”

Buurvrouw brengt Beppe een kopje koffie en Beppe komt weer helemaal bij. Ze kijkt in 't rond en ze ziet, dat alles hier nieuw is. Stoelen van fluweel en een splinternieuwe radio.

„Jullie moeten wel veel geld verdiend hebben,” zegt ze. „Maar ik zou voor al het goud van de wereld niet zo hoog willen wonen.”

„Dat valt wel mee,” zegt moeder, „maar ziet u . . . die meubels, die zijn niet allemaal betaald. Die betalen we met het geld, dat Tjitske verdient. Maar daarom kan ze nu ook niet thuisblijven.”

Beppe knikt wijs.

„Dus dan heb je nu ook al gezien hoe gevaarlijk het is om dingen te kopen, waar je het geld niet voor hebt liggen. 't Is me wat moois. Wat hadden jullie nu moeten eten, als ik niet gekomen was? Een paar boterhammen van de buurvrouw? Foei toch.”

Beppe dribbelt al heen en weer en stroopt de mouwen van haar zondagse lijfje op. Ze heeft de rijstbus al gevonden en meet wat van de blanke korrels in een pannetje. Een kopje, twee kopjes, drie kopjes.

Wanneer Ulke thuiskomt, danst hij van blijdschap in het rond. Beppe is hierheen gekomen. Nu wordt alles weer goed.

Maar na vijf minuten staat hij alweer op straat. Hij moet soepvlees halen. De zieken moeten een krachtig soepje hebben.

Ja, die Beppe is in haar element. Ze verzorgt de zieken en als ze na het eten afgewassen heeft, doet ze in vaders grote stoel haar middagdutje. Maar ze schrikt op, iedere keer als er een trein voorbij vliegt. Wanneer moeder zegt, dat ze eens buiten op het balkon moet gaan kijken, antwoordt ze, dat ze duizelig wordt als ze naar beneden kijkt.

„Kinders, kinders,” moppert ze, „jullie zullen hier nooit wennen.”

Beppe gaat ook koken voor vader en Tjitske en Jeen en als de aard-appels opstaan, houdt zij haar rappe vingers nog niet stil. Ze breidt aan een paar sokken voor Jeen, die half afgemaakt liggen en ze zit naast het bed van Tetje. Deze moet haar precies vertellen hoe het kwam, dat ze gevallen is.

Het meisje doet dan het verhaal van juf, die zo bang was voor een muis en Beppe schudt alweer het hoofd. Was juf bang voor een muisje? Zulke stadse mensen toch. Maar waarom had Tetje dat muisje ook meegenomen naar school?

„Dat muisje was in mijn zak gekropen, Beppe.”

Beppe kijkt op. De breipennen staan stil.

„Was dat muisje in je zak gekropen? Dan hebben die stadse muisjes wel wonderlijke manieren.”

Wanneer Uilke thuiskomt, wordt hij weer aan 't werk gezet. Hij moet een briefkaart halen en voor Beppe schrijven, dat ze goed overgekomen is en dat het wel even zal duren voor Beppe weer terug is, want dat ze niet gemist kan worden.

Het wordt pas echt feest, als vader en Tjits en Jeen ook thuiskomen. Beppe is er. Beppe, die zo maar haar winkeltje in de steek gelaten heeft en naar de stad gekomen is.

Beppe kijkt hoofdschuddend naar haar grootste kleindochter.

„Kind, kind, waar is je frisse kleur gebleven? Werken op de fabriek en werken in huis. Dat gaat zo niet langer. Vanaf maandag kom je in huis tot men beter is.”

„Maar dat kan niet,” zegt moeder en kijkt weer naar de radio en de mooie stoelen.

„Dat komt allemaal in orde,” zegt Beppe en denkt eraan hoe goed het is, dat ze een spaarpot heeft.

Uilke mag 's avonds een uur langer opblijven en dat komt hem eerlijk toe, want hij heeft zoveel boodschappen moeten doen. Nu is zijn beurt gekomen om alles eens tegen Beppe te vertellen van de stad en de school.

Beppe luistert maar. Ze hoort het verhaal, hoe hij kopje onder ge-duikeld is, omdat die nare jongen op de paal trapte.

„Jij deed ook dingen, die je niet doen mocht,” zegt Beppe.

Maar als ze allemaal naar bed zijn en ze naast Tetje in het alkoofbed ligt, moet ze telkens weer aan de geschiedenis met die muis denken. Uilke en Tetje hebben verteld, dat ze het nog niet zo prettig vinden op school. Ze hebben ook verteld, dat ze andere kleren hebben gekregen, omdat ze uitgelachen werden.

Beppe kijkt schuin naar het blonde kopje van haar Tetje. Toen de kinderen nog op de dorpschool gingen, had Beppe gezien, hoe een grote jongen een kleinere jongen met een steen gooide en ze was zo maar die weg overgestapt om die grote jongen een oorveeg te geven. Beppe kon geen onrecht zien en zou ze dan haar eigen kleinkinderen laten sarren? Nee, morgen ging ze er zelf op af. Ze zou wel eens gaan praten met die onderwijzer. Als haar kinderen dan niet naar het dorp terug konden komen, zou zij wel eens maken, dat het leven hier voor hen dragelijk werd.

En met dat goede voornemen viel Beppe in slaap.

HOOFDSTUK 20

BEPPE GRIJPT IN

Beppe wil Uilke naar school brengen. Moeder kijkt erg bedenkelijk en zegt, dat ze geen ogenblik rust zal hebben voor Beppe weer terug is. Maar het oudje zegt, dat ze haar hele leven tegenover de dorpschool heeft gewoond en dat ze nu wil weten, of die stadschool net zo bedompt is als de huizen hier.

Uilke stapt trots naast zijn Beppe. Hij heeft al verteld, dat ze overgekomen is uit Friesland en als hij met haar aankomt, weten alle kinderen van de klas wel, wie dat vriendelijke oude vrouwtje is.

Mijnheer weet het ook wel. Hij neemt haar mee naar zijn kamertje en zegt, dat hij het prettig vindt, dat ze gekomen is. Hij is immers in het gezin geweest en hij heeft gezien, dat ze zonder hulp zaten. En hij wilde ook graag weten, hoe het met Tetje ging.

Beppe knikt. Ja, zij wilde het ook graag eens over Tetje hebben.

Het kind had verteld, dat er een muis in haar zak gekropen was, maar Beppe vindt het heel casueel, dat dit muisje juist de mantelzak van Tetje had uitgezocht.

„Ik begrijp wat u bedoelt,” zegt mijnheer. „Wat dom dat wij gedacht hebben, dat zij het muisje meegebracht had.”

„Ik wil niet graag, dat mijn kleinkinderen geplaagd worden, omdat ze van een dorp komen. Eerst was er die geschiedenis met die gekantelde balk en nu de muis, die in de mantelzak gestopt werd.

„Ik geloof niet, dat alle kinderen er op uit zijn om Tetje en Ulke te plagen,” zegt mijnheer. „Maar . . . maar . . . ik zal de zaak onderzoeken, dat belooft ik u.”

Wanneer mijnheer het vrouwtje naar het hek gebracht heeft, zijn alle kinderen al naar hun klassen gegaan. Hij haast zich daarom naar binnen, maar als hij het lokaal wil binnengaan, vindt hij Ulke schreiend in de gang. Hij heeft zijn gezicht verborgen in zijn arm, die tegen de deurpost steunt.

Mijnheer ziet, dat de omhooggeheven hand een papiertje vasthoudt en hij neemt dat papiertje uit Ulkes hand en bekijkt het.

Er staat een wonderlijk figuurtje op getekend met een floddercape aan en een raar hoedje op. De keelbanden zwieren los achter haar aan en onder het tekeningetje staat: „Als de mussen ons komen plagen — Is hier een vogelverschrikker om ze te verjagen.”

„Waar vond je dat ding?” vraagt mijnheer en er is onderdrukte woede in zijn stem.

„Het l. . . lag . . . in mijn kastje, mijnheer,” snikte Ulke.

Hij moet op de gang blijven en mijnheer gaat naar binnen. Hij houdt het papier in de hoogte.

„Ik wilde erg graag weten, welke lafaard dit moois in Ulkes kastje heeft gestopt.”

Er is geen van de jongens en meisjes, die de vinger opsteekt. Mijnheer kijkt zijn leerlingen stuk voor stuk aan. Maar mijnheer heeft geen bekentenis nodig. Zijn ogen blijven rusten op een bank, waarin een jongen zit, die hem niet durft aankijken.

Mijnheer knikt. Het is juist zoals hij gedacht heeft. Goof heeft de kwajongensstreek op zijn geweten.

Wordt Goof de klas uitgestuurd? Nee, mijnheer zegt alleen: „Goof wil om vier uur wel even nablijven. Roep Uilke maar binnen.”

Ja, Goof moet helemaal alleen nablijven. En dan vraagt mijnheer hem iets. Hij vraagt of Goof nog weet, wat mijnheer een poos geleden heeft verteld van de barmhartige Samaritaan.

Goof kijkt op. Krijgt hij nu bijbelse geschiedenis in plaats van straf? „Ik dacht,” zegt mijnheer en zijn stem klinkt verdrietig, „dat je onthouden zou wat ik jullie toen gezegd had, Goof. De andere jongens en meisjes zijn aardig geweest voor Uilke en Tetje, maar jij bent doorgedaan met sarren en plagen. Je weet wat voor gevolgen het gehad heeft. Uilke had kunnen verdrinken en . . .”

En dan denkt mijnheer aan Tetje, die een muis gevonden heeft in haar mantelzak.

„En Tetje heeft zich heel erg bezeerd,” vervolgt hij. „Zeg eens Goof, weet jij ook meer van die muis af?”

„Ik dacht. . . ik wist niet, dat ze bang was,” stotterde Goof.

„Ze was ook niet bang, maar je hoopte het. Je wilde meisjes plagen en je hebt dieren gekweld.”

Goof schaamt zich gelukkig heel erg. Mijnheer neemt twee grote sinaasappelen uit de kast.

„Ziezo Goof, nu ga jij deze sinaasappelen maar eens naar Tetje brengen en dan kun je meteen eens zien wat een lieve omoe of Uilke heeft. Hij noemt haar Beppe.”

„Maar Uilke zal nijdig op me zijn en . . .”

„Jij gaat naar Uilkes huis en je brengt die sinaasappelen weg,” zegt mijnheer, „en als je ’t dan een beetje benauwd hebt, is ’t nog niet zo erg.”

En zo gaat Goof naar het huis van Uilke en Tetje. Hij durft niet aan te bellen. Het is maar goed, dat Uilke juist een boodschap moet doen.

Uilke kijkt hem aan. Wat doet Goof nu in hun straat?

„Uilke,” stottert Goof, „ik heb . . . ik heb dat plaatje in je kastje gestopt.”

Uilke kijkt opeens heel boos. Je moet van zijn Beppe afblijven.

„t Was maar een grapje, joh. . .” zegt Goof, „en ik zal. . . ik heb sinaasappelen voor Tetje van mijnheer en. . .”

„Wacht maar even, ik moet eerst een boodschap doen. Ik kom zo terug.”

Uilke vraagt aan zijn moeder, of die jongen van school de sinaasappelen aan zijn zusje mag geven en dat mag van moeder. Goof loopt achter Uilke de trap op en hij vraagt nog vlug: „Zeg Uilke. . . die omoe van jou. . . weet ze dat ik. . . dat plaatje. . .”

„Zeg, ben je niet lekker,” zegt Uilke. „Ja, ik zal dat aan mijn Beppe gaan zeggen.”

Zo komt Goof bij Tetje en Uilke thuis en dan schaamt hij zich nog veel meer. Tetje is zo aardig tegen hem en ze is zo blij met die sinaasappelen van mijnheer.

En die omoe van Uilke! O, wat is dat een aardig vrouwtje. Ze dribbelt maar heen en weer en Goof krijgt een paar babbelaars, die Beppe meegebracht heeft uit Friesland.

Goof durft niet te zeggen, dat hij die muis in Tetjes zak heeft gestopt. Nee, dat durft hij niet, wat hij wil niet hebben, dat Beppe boos op hem wordt.

Nee, nu heeft Goof wel echt spijt van zijn laffe plagerijen en hij is echt blij, als Uilkes moeder zegt, dat hij nog eens terug moet komen.

Hij gaat fluitend naar huis. Wat is het nu licht en blij in zijn hart.

HOOFDSTUK 21

TERUG IN HET DORP

En nu is Beppe weer in haar winkeltje en Uilke en Tetje zijn met haar meegegaan.

Ja, die Beppe heeft heel wat geregeld. Ze heeft geld gestuurd en zo gemaakt, dat Tjitske thuis kon blijven tot moeder beter was. Zij

heeft gezegd, dat moeder nooit meer zoveel mocht kopen, als ze het niet meteen kon betalen.

Ziezo, nu kon moeder rustig beter worden.

„Die twee levenmakers neem ik mee,” had Beppe gezegd. „Tetje moet weer kleur op haar wangen krijgen. Ik houd haar wel een maand.”

Moeder had gezucht. Zou ze haar tweetal een maand moeten missen? „Maar de school dan,” had vader nog eens gevraagd.

„De school is vlakbij. Ik denk, dat ze best een poosje in de klas mogen terugkomen.”

Uilke had wel een beetje op zijn neus gekeken. Hij had gedacht, dat hij de hele dag zou mogen doen wat hij zelf graag wilde.

„Joh, fijn naar onze eigen school,” had Tetje gezegd. En nu waren ze op het dorp. In Beppes huisje.

O, wat had die Fenna gemekkerd. 't Was net of ze blij was, dat ze haar kleine geitje aan Uilke en Tetje kon laten zien.

En op school was 't zo leuk geweest die eerste dag. Uilke en Tetje hadden alles moeten vertellen van de stad. Maar de tweede dag hadden ze weer gewoon in de banken gezeten en toen ze 's avonds in Beppes kamertje zaten, was het net of ze nooit weg waren geweest. 't Was heerlijk op 't dorp. Nu wisten Uilke en Tetje pas hoe ze de weiden en bloemen en al het andere gemist hadden.

„Als we maar een klein grasveldje hadden in de stad,” zei Tetje. „En als we maar een heel klein beetje meer van de lucht zagen,” vond haar broer. „Je ziet altijd maar smalle stukjes.”

Doch één ding was er, dat ze erg misten op de school in het dorp. Er werd 's morgens geen verhaal uit de bijbel verteld en ze begonnen zo maar zonder bidden. Vroeger was dat heel gewoon geweest. De kinderen gingen ook een dag naar de boerderij.

„Je rijdt me niet met de tractor weg hoor,” plaagde de boer.

Er werkte nu een vreemde knecht in plaats van Jeen en een andere dienstbode ook. 's Middags aan tafel las de boer weer een verhaal voor over de Here Jezus.

„Dat staat in de bijbel,” riep Uilke. „Op school hebben wij die ook.” „Maar bij Beppe hebben we er geen,” zei Tetje.

„Jullie Beppe heeft vast en zeker een bijbel,” zei de boer. „Toen ik klein was, heb ik wel eens naast haar in de kerk gezeten.”

Uilke schoot in de lach. Gek, dat de boer en Beppe eens net zo klein waren geweest als zij.

Had Beppe een bijbel met mooie verhalen? Die avond liepen Uilke en zijn zusje op een draf naar huis om Beppe te vragen of het waar was wat de boer gezegd had.

Beppe kreeg een kleur, toen de kinderen het vroegen en ze knikte. „Ja, er moet wel een bijbel zijn, een heel grote. . . eentje met platen er in. Vroeger lazen ze er in bij ons thuis.”

Tetje keek naar boven of hij ergens aan de zoldering hing.

„Waar is die bijbel dan, Beppe?”

„’t Is zo’n groot boek. Jullie moeten eens onder de bedstee kijken.”

Van onder de bedstede kwam de bijbel werkelijk te voorschijn. Een grote dikke bijbel met prachtige platen. Die avond kon Beppe de kinderen bijna niet naar bed krijgen. Ze wilden maar steeds platen kijken.

Eén plaat vonden ze toch zo mooi. Tien vrouwen stonden er op met lange witte kleren. Ze liepen achter elkaar en ze droegen lampen. „O Beppe, lees dat verhaal toch eens,” riepen ze.

Beppe beloofde, dat ze het zou voorlezen, maar dan moesten ze eerst naar bed gaan.

Zo lagen ze in hun bedsteden en Beppe zat met haar voeten op een stoof en had de bijbel op haar schoot en ze las voor wat de vrouwen op die plaat deden. Dat waren vrouwen, die naar een bruiloft gingen. Ze gingen met hun allen de bruidegom tegemoet.

Die bruidegom bleef zo lang weg, dat de lampen uitgingen. Vijf van de vrouwen hadden olie in flessen meegenomen. Die vulden hun lampen toen de olie opgebrand was.

De andere vijf hadden geen olie meegenomen en moesten hard lopen naar de stad om nieuwe olie voor hun lampen te halen. Maar terwijl ze bij de olieverkoper waren, kwam de bruidegom en die deed de deur van de bruiloftszaal op slot en hij was boos, omdat vijf vrouwen zo dwaas waren geweest om geen olie mee te nemen. De kinderen vonden het een prachtig verhaal.

„Is dat echt gebeurd, Beppe?” vroegen ze.

„Nee, het is een gelijkenis, maar nu moeten jullie gaan slapen.”

Doch Beppe zat nog lang met de bijbel op haar schoot. Beppe wist heel goed, dat de Here Jezus dit verhaal verteld had om de mensen te waarschuwen.

Wie waren die domme vrouwen, die geen olie bij zich hadden?

Dat waren de mensen, die wel van de Here Jezus hadden gehoord, maar die zich nu maar helemaal niets meer van Hem aantrokken.

„Ik ben oud geworden,” dacht Beppe, „en ik kan ieder ogenblik sterven. Ik heb niet gebeden en ik ben niet meer naar de kerk gegaan. Ik ben zelf zo'n dwaze maagd, die geen olie heeft in haar lamp.”

Tranen drupten op Beppes oude vergeten bijbel. Beppes handen vouwden zich op het grote oude Boek.

„Here Jezus, zorg dat ik een wijze maagd word,” bad Beppe.

En toen ging ook zij slapen.

Een maand is heel lang. Maar wat gaan de dagen toch vlug, als je het heel erg fijn hebt.

Uilke en Tetje speelden de hele dag met hun vroegere kameraadjes. Ze zwierven weer door de weiden en Uilke sprong over de sloot met zijn vrienden en Tetje plukte grote bossen margrietten voor Beppe. En als het regende, zochten ze mooie platen op in de bijbel en Beppe las voor wat erbij stond.

En toen kwam de brief. Er stond in, dat moeder nu weer helemaal beter was en dat ze zo heel erg naar haar kinderen verlangde en dat Beppe maar mee moest komen naar de stad.

„Hè ja, Beppe, ga mee.”

Maar de oude vrouw schudde het hoofd.

„Er is geen plaats voor me in dat vogelkooitje bij de spoorbaan,” zei ze met een droevig lachje. „Als er maar een tuintje bij was... ja, dan misschien.”

Een huis met een tuintje in zo'n grote stad? Nee, die waren er niet zo veel.

Uilke en Tetje maakten alleen de grote reis en waren ook weer blij, dat ze bij moeder en vader terug waren. Maar hun Beppe misten ze erg. Ze misten ook het mooie grote boek met de platen. Dat hoorde in het huisje van Beppe. Zou Beppe er nog in lezen?

HOOFDSTUK 22

BEPPE KRIJGT HEIMWEE

„Vollek. . . vollek. . .”

Buurvrouw Wiersema laat het winkelbelletje nog eens rinkelen, maar als ze niets hoort, loopt ze het gangetje door en kijkt om het hoekje van de kamerdeur.

„Maar Beppe, wat is dat nou? Mens, wat zie je bleek. Ben je niet goed?”

„Ik ben een beetje duizelig.”

„Beppe,” zegt buurvrouw hoofdschuddend, „je kunt de drukte van het winkeltje en je huishouden erbij niet meer hebben. Je weet wat ik je al eens gezegd heb. Ga voorgoed naar je kinderen. Ik wil wel altijd voor het winkeltje zorgen.”

„Als je wist waar mijn kinderen woonden, zou je het niet zeggen,” zegt Beppe. „Ik zou het 's zomers niet uithouden op zo'n bovenhuisje.”

„Maar nu is het winter. Weet je wat je doen moest, Beppe? 't Is nu eind november. Ga tot na januari naar je kinderen. 't Kan best zijn, dat je dan niet meer terug wilt.”

Beppe's ogen stralen. Ze verlangt ook zo naar haar kinderen en kleinkinderen. Als ze aan Tetje en Uilke denkt, springen de tranen haar weer in de ogen.

„Zal ik schrijven aan je zoon, of hij je komt halen?”

Beppe is weer helemaal de oude, als ze guitig zegt: „De eerste keer ben ik alleen gegaan en nu weet ik de weg. Ik zal ze verrassen.”

„Maar als je nu duizelig wordt?”

„Ik word niet meer duizelig. Als ik naar mijn kinderen toe ga, ben ik weer helemaal beter.”

„Onze Beppe is in de stad en ze blijft heel lang, misschien wel voor goed.”

„Dat is prachtig nieuws, jongen,” zegt mijnheer, maar hij kijkt bedenkelijk. Hij heeft met Beppe gepraat en hij kent het bovenhuis, waar Uilke woont. De wijde Friese gronden voor een hokje naast de spoorbaan, nee, dat is geen goede ruil.

Zolang het winter is, zal Beppe misschien wel bij haar kinderen blijven, maar als het voorjaar komt, zal ze nooit kunnen wennen in die blokkendozen van huizen.

„Uilke, je grootmoeder staat bij 't hek.”

Het is Goof, die de boodschap komt brengen. Hij is er trots op, dat die grootmoeder van Uilke hem nog herkend heeft.

Uilke mag de borden schoonmaken en de bloemen water geven. Hij kijkt weifelend naar mijnheer.

„Ik zal jouw grootmoeder wel even naar binnen halen, dan kan ze uitrusten.”

Die slimme mijnheer! Hij wil ook een beetje babbelen met Beppe, zie je. Hij vraagt of Beppe wil uitrusten in zijn kamertje en dan vraagt hij van allerlei. Hij vraagt of Beppe hier wel altijd zou willen wonen en dan kijkt Beppe zo treurig.

„Ik wil zo graag bij mijn kinders blijven,” zegt ze, „Als ze maar niet in zo'n akelig drukke straat woonden en als het huis maar niet zo dreunde van die treinen.”

„En als u teruggaat naar uw dorp, verlangt u weer naar uw kinderen,” zegt mijnheer. „U wordt ook te oud om alleen te wonen.”

Twee grote tranen rollen over Beppes wangen. Mijnheer gaat naar haar toe en legt zijn handen op haar schouder.

„Beppe,” zegt hij, „wilt u vandaag over een week weer hier naar school komen?”

„Maar dan is het kerstvakantie.”

„Daarom juist. Als u komt, gaan we samen uit. We gaan naar het

kantoor van een meneer, die ik ken en dan moet u alle dingen, die u tegen mij gezegd hebt, nog eens zeggen.”
Beppe kijkt met grote verwonderde ogen naar mijnheer. Moet zij uitgaan met de meester van Uilke?
„Maar mondje dicht hoor,” zegt mijnheer. „Dat is nou ons geheim.”

HOOFDSTUK 23

BEPPE HEEFT EEN GEHEIM

Beppe is na een week op haar post. Mijnheer is zijn afspraak ook niet vergeten en samen stappen ze over straat.

„Geef me maar gerust een arm,” zegt mijnheer en Beppe doet het ook.

Zij hebben veel bekijks, het oude vrouwtje aan de arm van die lange mijnheer.

„Laat ze maar lachen,” zegt mijnheer en stapt met Beppe in een tram.

„Tjonge-jonge, wat een mooie grote schepen,” zegt Beppe, als ze langs de haven rijden. „Ik heb nog nooit zo iets gezien.”

Ze stappen uit voor een grote fabriek. Ze lopen over een plein, waar het heel druk is. Vrachtauto's staan geparkeerd en mensen lopen af en aan.

„Nu gaan we in de lift,” zegt mijnheer en tegen de jongen, die hen naar boven brengt, zegt hij, dat hij de directeur wil spreken, want dat hij een afspraak heeft gemaakt.

Ja hoor, samen mogen ze naar het kantoor van de directeur.

Beppe begrijpt er niets van en kijkt rond in de deftige kamer, waar haar voeten wegzakken in het dikke tapijt.

De vriendelijke heer, die achter een bureau zit, springt op.

„Hallo Max,” zegt hij tegen mijnheer Van Olfen. „Het is lang geleden, dat we naast elkaar op de schoolbanken zaten.”

„Ja en nu sta ik ervoor,” lacht mijnheer. „Maar ik heb je nodig,

Karel. En ik ben blij, dat je je nog herinnert, dat ik je een keer uit het water heb gevist.”

„Moet ik jou nu uit het water halen?” vraagt de directeur.

„Je hoeft niets voor mij te doen, Karel. Maar deze vrouw, die je gerust Beppe mag noemen, is de moeder van Sietsema, die bij jou in de fabriek werkt. Een zoon en een dochter werken ook bij je. Ze komen allemaal uit Friesland en ze hebben het best naar hun zin, maar zie je, ze kunnen maar moeilijk wennen in het bovenhuis, waar je hen geplaatst hebt. Ze willen zo graag een huisje met een tuintje en dan kan Beppe hier ook komen wonen.”

De directeur lacht.

„Het is gemakkelijker om iemand uit het water te halen, dan om iemand in een grote stad te geven wat jij verlangt,” zegt hij.

„Beppe, doe er zelf maar eens een woordje bij,” zegt mijnheer.

En dan vertelt Beppe, hoe heerlijk ze het hadden op het dorp en dat ze nu zo alleen is.

„Als je Sietsema niet aan een huis kunt helpen, Karel, zal ik maken dat Beppe haar kinderen weer mee terugneemt naar haar dorp, hoor,” plaagt de onderwijzer, „en dan raak jij je werkkrachten kwijt.”

„Ik zal zien wat ik voor je doen kan,” zegt de directeur. „Aan de rand van de stad worden tien vrije huisjes gebouwd, maar er zijn arbeiders, die al zo lang op de lijst staan, zie je.”

„Die komen niet uit zo'n mooi dorp, Karel.”

„En die hebben geen Beppe,” zegt het oude vrouwtje en haar ogen fonkelen ondeugend.

Wanneer de bezoekers weg zijn, begint de directeur te telefoneren. Hij roept chefs binnen en bladert in een kaartstelsel. Hij informeert naar de Friezen, die op zijn fabriek aan 't werk zijn. Drie flinke ijverige mensen zijn het, die veel werk verzetten.

„Voor zulke mensen heb je wat over,” denkt de directeur. „En voor die Beppe ook.”

Maar de huizen zijn schaars. Zal hij een oplossing vinden?

HOOFDSTUK 24

BEPPES BOODSCHAP — SLOT

Beste buurvrouw Aaltje,

Ik ga een brief aan u schrijven. Voor Beppe ga ik dat doen. Ze zegt me alle dingen die ik schrijven moet. Het is nu lente en we wonen in een heel fijn huis. Vlak naast het water, vlak naast een weiland. Er lopen koeien in en een varken en er rijdt een spoor in de verte. Er is geen tuintje. Dat hoeft ook niet, zegt Beppe, want ze

mag in de wei wandelen. We wonen aan de rand van de stad. We mogen Fenna niet hier hebben. Zorgt u goed voor Fenna? Beppe is goed gezond. Ze breidt voor ons en vertelt mooie verhalen. En meer weten we niet.

Beppe leest de brief en schudt het hoofd.

„Er moet nog veel meer in,” zegt ze. „Er moet in staan, dat vader over zal komen om over het winkeltje en de meubels te praten.”

„Dat is zo moeilijk,” zegt Uilke. „We moeten nu naar school.”

Ja, Uilke en Tetje moeten nu al naar school en het is pas één uur. Ze moeten wel een kwartier in de tram zitten.

Is er dan geen school in de buurt? Jawel, dat is de school van Kees. Die was zo blij geweest, toen hij hoorde, dat Uilke en Tetje dicht bij zijn school kwamen wonen.

„Nu ga je met mij mee naar school,” had hij geroepen.

Maar Uilke en Tetje hadden gezegd, dat ze op de school wilden blijven, waar ze de verhalen uit de bijbel hoorden en ze wilden ook bij de kinderen blijven, waar ze nu zo goed mee op konden schieten. Maar Kees kwam heel vaak in het huisje aan de waterkant. Dan luisterde hij ook wel eens als Beppe vertelde uit het Boek met de platen.

Ja, ze hadden het nu fijn in de stad, maar dat ze weer in de bijbel lazen, was toch het mooiste van alles. Want door die verhalen leerden zij de Here Jezus kennen.

Want of je nu in Friesland woont of in de stad, op een dorp of op het land, je zou nooit echt gelukkig kunnen zijn zonder Hem te kennen.

I N H O U D :

	Blz.
1. Bij Beppe thuis	7
2. Een onverwachte logeerpartij	12
3. Beppe vertelt	15
4. Beppe heeft verdriet	18
5. Zulke babbelkousen!	20
6. Op de boerderij	22
7. In de bedstee	29
8. Het vertrek	34
9. Met de kippen op stok	40
10. Op verkenning uit	41
11. Kees en zijn duiven	46
12. De nieuwe school	49
13. Heb uw naaste lief	55
14. Uilke en Tetje worden stadse kinderen	58
15. Buurvrouw geeft een slechte raad	60
16. Dat was op het nippertje	61
17. Moeder is ziek	65
18. Help! Help!	67
19. Zo'n Beppe toch!	72
20. Beppe grijpt in	79
21. Terug in het dorp	82
22. Beppe krijgt heimwee	86
23. Beppe heeft een geheim	88
24. Beppes boodschap — Slot	90